

– Alltid bra i Tromsø

Gluecifer konstaterer at tromsøværingene digger å bli underholdt. Captain Poon og gutta snakker om bedritne plateselskap, fjollete dekadens og sympatiske bønder over en burger.

Side 26-27

Tromsøpalmer

For mange studenter i Tromsø er hverdagen et eksotisk eventyr. De internasjonale studentene synes det er kaldt, men at nordmenn er varme.

Side 29

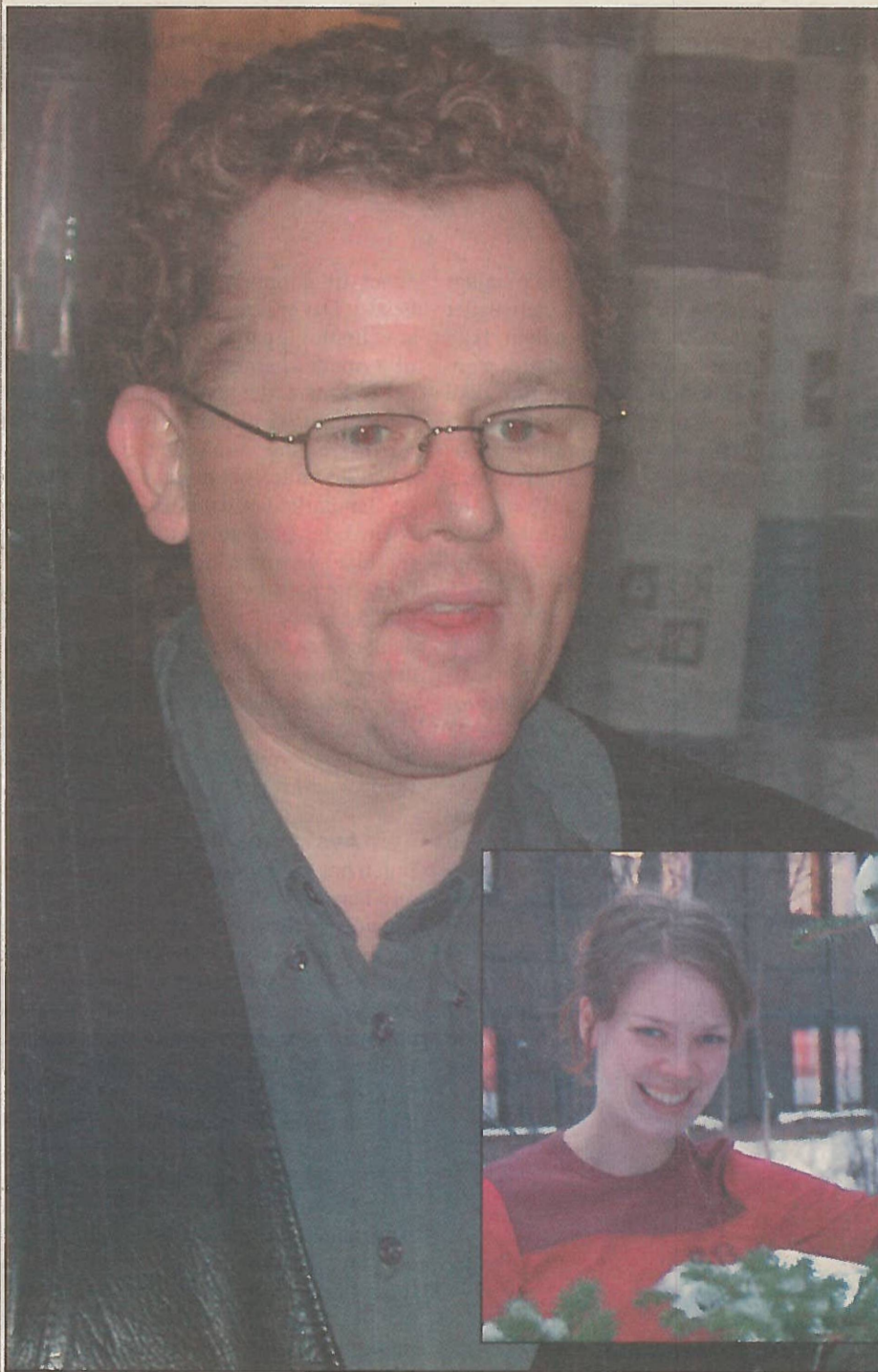

Fordums templer

Etter århundrer i glemsel snublet en franskmann over hundrevis av templer i jungelen. En guddommelig fortid forbløffer, samtidig som en skremmende despot forskrekker. Kambodsja.

Parentes, side 22-23

Krever nedskrivning av studielån

Ordninga med nedskrivning av studielån må utvides, krever regionrådet for Indre Sør-Troms. - Vi ønsker å være et prøveområde, forklarer leder for regionrådet, Roald Linaker.

- Tiltaket er udelt positivt, mener student Anna Klara Måseide (innfelt).

Side 6-7

Foto KRISTER BRANDSER

Foto GJERMUND NILSSEN

Aksjon stopp momsen

Prisene i samskipnadens kantiner ble hevet med 15 prosent for en dag i protest mot den planlagte matmomsen. Ved Høgskolen i Tromsø ble det alene samlet inn over 400 underskrifter mot prisøkningen.

Side 4-5

Foto JON TERJE EITERA

Homofile godkjennes i dag ikke som adoptivforeldre i Norge. Homo Polaris, studentforeningen for homofile, lesbiske og bifile ved Universitetet i Tromsø, mener full adopsjonsrett for homofile par må være gjennomført innen 2005.

Et viktig skritt i riktig retning

Kronikk

Stian Jensen,
leder av Homo Polaris

Stebarnsadopsjon for homofile ser i disse dager ut til å bli vedtatt, men dette er bare første skritt i riktig retning. Omsorg for og oppdragelse av et barn er et alvorlig skritt å ta.

For et heterofilt par er dette ofte planlagt hvor en tilrettelegger livet til å være egnet til å ta seg av et nytt familiemedlem. Ikke alle har denne muligheten, dette være seg par, kvinne og mann som ikke er i stand til å få barn, eller på den annen side et homofilt samboende par. Her vil adopsjon være eneste alternativ, såfremt en ikke velger å leve et barnløst liv.

Ser kun på seksuell legning

Lovmessig skiller vi mellom heterofile og homofiles rettigheter på dette området. Et homofilt par utelukkes fra muligheten til adopsjon, og en ser kun på seksuell legning, ikke hvordan menneskene bak er som omsorgspersoner og hvordan de vil være

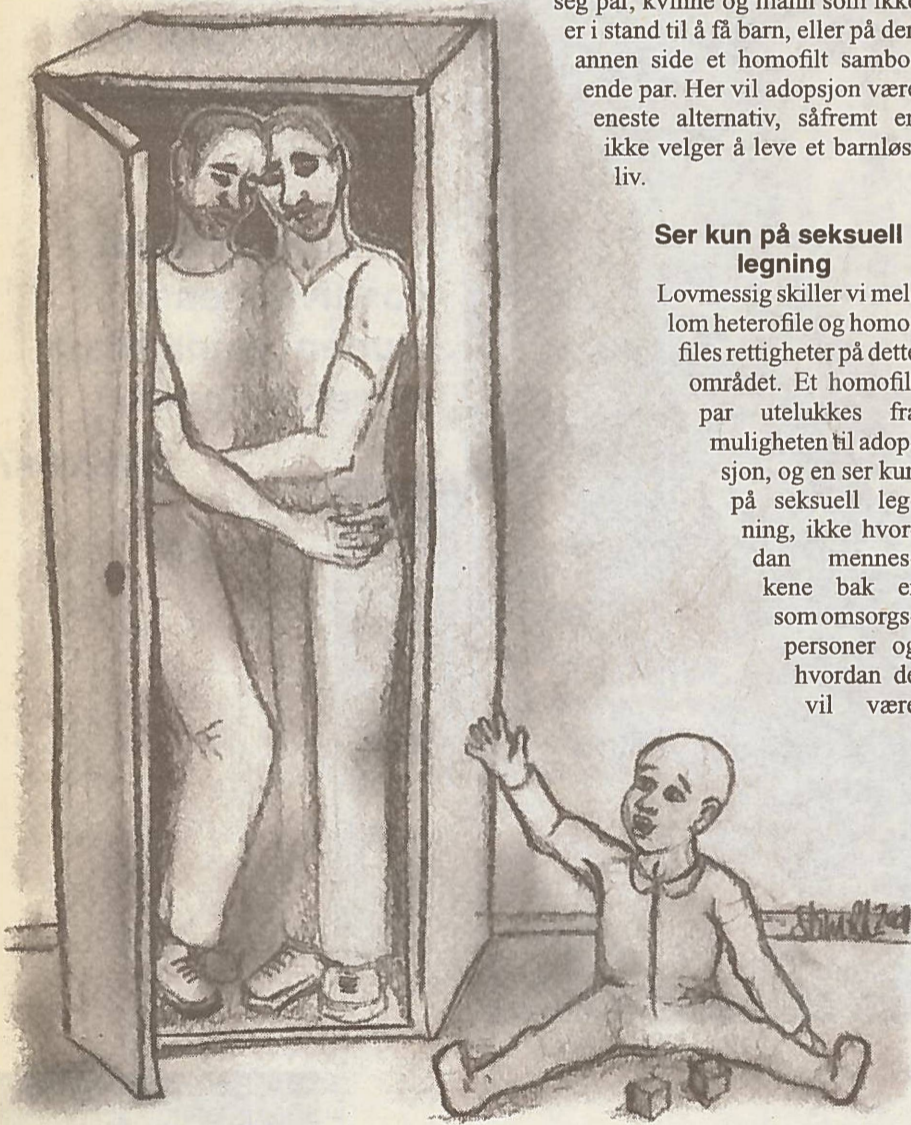
egnet til å oppdra et barn "til barnets beste". Det er nok ganske stor enighet om at et homofilt par utmerket godt er i stand til å oppdra barnet, og være gode forbilder i så måte, det som heller svikter er de fordømmer og rollemønster som eksisterer i våre sinn, ennå. Det er godt dokumenterte undersøkelser fra USA, Sverige og Danmark hvor det konkluderes ensidig positivt for barn som vokser opp med to foreldre av samme kjønn. For det første er homofile par like godt i stand og i mange tilfeller bedre til å ivareta barns behov og dekke deres forbilderolle, både med kvinner og menn som rollemønster i barnets oppvekst, samt at de innen de går til det skritt hvor de ønsker å adoptere et barn, har lagt til rette livet, samt fasilitetene rundt seg til rette for å oppdra et barn.

Avskjæres fra muligheten

Ingen har i utgangspunktet rett til å adoptere barn. Potensielle adoptivforeldre blir i hvert enkelt tilfelle vurdert i forhold til det overordnede spørsmålet om adopsjonen vil være til barnets beste. Heterofile ektepar som gruppe har derfor ikke noen automatisk adopsjonsrett. Det de imidlertid har rett til er å få søknadene sin vurdert. Når det gjelder homofile og lesbisk adgang til å søke om adopsjon begrenses denne gjennom partnerskapslovens paragraf 4. Selv om håndhevingen av adopsjonsloven i praksis har fungert slik at kun et fåtall enslige har fått anledning til å adoptere barn, er det likevel slik at registrerte partnere er den eneste gruppen som per definisjon i lovs form avskjæres fra muligheten av å bli vurdert som mulige adoptanter. Dette skjer på generell basis og uten en individuell helhetsvurdering av om en eventuell adopsjon ville gagne barnet.

Bryte med fordommer

Dette er problematisk på flere måter. For det første begrenser det en gruppe barns juridiske rettigheter gjennom at partnerskapslovens paragraf 4 også avskjærer homofile foreldre mulighet til å søke om stebarnsadopsjon. For det andre utelukker det en gruppe voksne, potensielt svært skikkete omsorgspersoner, fra å kunne få muligheten til å ta seg av foreldreløse barn. Ikke fordi de mangler omsorgsevne eller på annen måte ikke ville kunne gi barna gode oppvekstvilkår, men på grunnlag av tradisjonelle forestillinger og verdier knyttet til definisjonen av hva hjem og foreldre er. Slik en ser utviklingen generelt i samfunnet, er en målsetning å bryte med fordommer og holdninger mot minoriteter, det være seg homofile, innvandrere eller andre grupper som faller inn under denne kategorien. Å ikke gi homofile par retten til å bli vurdert på lik linje med andre samboende par i adopsjonsspørsmålet, kan ikke kalles for annet en diskriminering noe som Norge ikke er tjent med. Stortinget bør derfor endre denne lovgivningen slik at to mennesker som lever sammen også blir betraktet på lik linje uavhengig av seksuell legning, men blir sett på etter i hvilken grad de vil være i stand til å gi god omsorg til barnet, slik at barnet vokser opp på en best mulig måte i trygge og solide omgivelser.

Illustrasjon STINE R. LARSEN

Utropia

Ansvarlig redaktør:
Trine Andreassen

Fung. kulturredaktør:
Morten Oddvik

Fotoansvarlig:
Jon Terje Eiterå

Desksjef:
Audun Rundberg

IT-ansvarlig:
Mathis Fenne

Redaksjonen:
Vegar Andreassen
Aina Borgersen
Kristen Brandser
André Bruun
Kristin Danielsen
Atle Isaksen
Renate Jenssen
Gry Johansen
Stine Larsen
Marianne Nielssen
Erlend Paasche
Astrid Storaker
Rune Thomassen

Margrete Vik
Matthias Zielke

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 53 66

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utropia@utropia.no

Internett:
www.utropia.no

Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud
annonse@utropia.no

Opplag:
5000

Neste deadline:
2. mars 2001

Neste utgivelse:
7. mars 2001

Trykk:
Troms avistrykk

ISSN:
0806-9611

På fylkesårsmøtet til Hordaland Frp 10. februar fortalte Cathrin Rustøen at hun hadde blitt voldtatt av en sentral tillitsvalgt i partiet. Etter det startet marerittet for Frp-ledelsen.

Frp må skifte på senga

Kommentar

Audun Rundberg

Terje Søviknes har innrømmet at han har hatt sex med ei 16 år gammel jente. Saken handler ikke om de moralske skruplene til Fremskrittspartiets avgåtte nestleder, men om vår egen frykt for at den kanskje aldri hadde kommet frem.

Det Søviknes har innrømmet å ha gjort er for mange skremmende nok. Hendelsen er blitt forklart som et tilfelle av maktmisbruk, mens andre igjen har stått frem og fortalt hvordan yngre jenter ønsker sex med eldre, maktsterke menn. Beskyldninger er blitt kastet frem og tilbake. Ingen vil sitte igjen med alt skittentøyet i sin egen kurv.

Et ubehagelig spørsmål

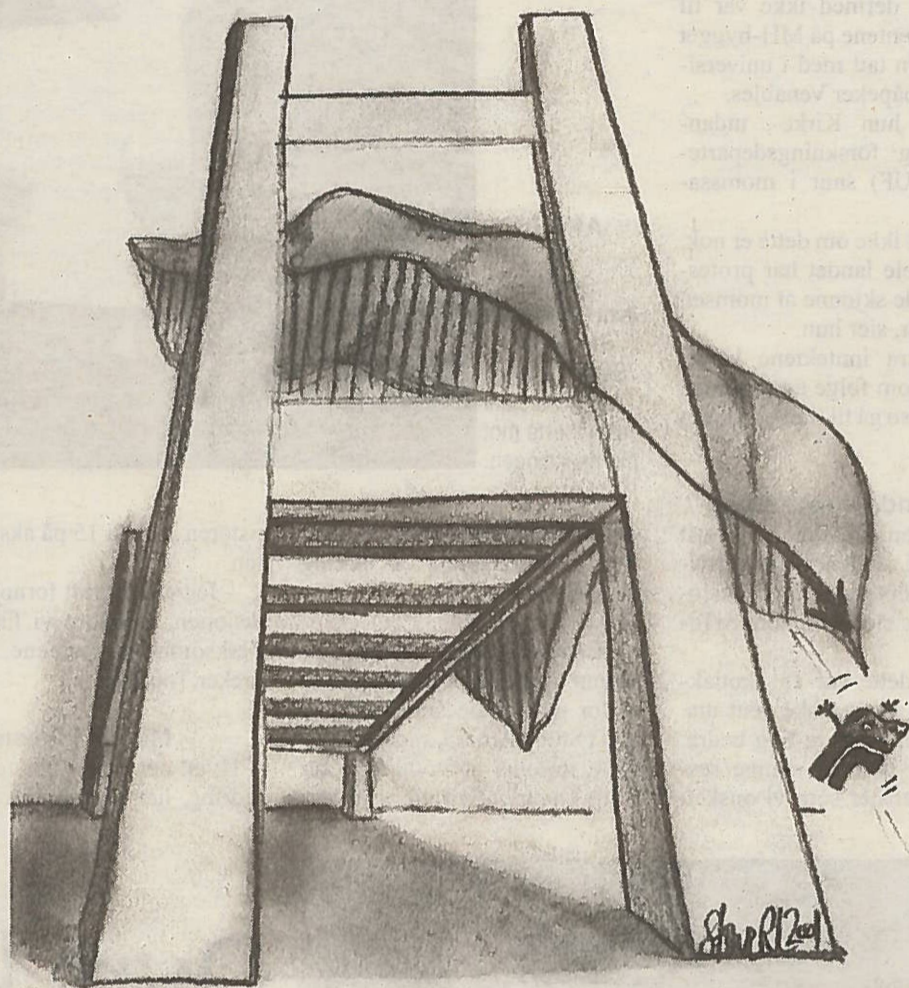
Men om hendelsen hadde forblitt ukjent, hva annet kunne han vel ikke ha funnet på? Hvor ofte skjer det ujevnlige ting på ungdomspartiernes landsmøter? Spørsmålene er mange, og vi frykter at svarene er ubehagelige. Det spørsmålet som burde få oss til å føle oss mest uvel, er om slike hendelser kan være resultatet av holdninger innad i partiet? Svaret er ubehagelig: Neppe. Dette kunne ha skjedd hvor som helst. Og heller ikke hva Terje Søviknes mener om eldrepolitikken har noe å gjøre med det som skjer på landsmøtefestene.

Ingen dårlig politiker

Hadde saken aldri kommet frem, kunne Søviknes utmerket godt ha fortsatt i partiet. For han er ikke beskyldt for å være en dårlig nestleder, hva Frps forpliktelser overfor velgermassen og demokratiet angår. Men velgermassens syn på hans person er ekstremt viktig for hans politiske status, både for han selv og for partiet. Ingen liker at menn i maktposisjoner tar seg til rette overfor unge medlemmer av partiet.

Reaksjoner fra velgerne

Selv om det ennå ikke er kjent hvorvidt det har skjedd noe straffbart eller ikke, er saken blitt en skandale for Frp-ledelsen. Søviknes har måttet fratrukke sin stilling som nestleder i partiet. Lederen av Kristiansund Frp, Alf Terje Hansen, har trukket seg i protest mot ledelsens håndtering av saken. En undersøkelse utført av Opinion

Illustrasjon STINE R. LARSEN

AS for Aftenposten viser at oppslutningen om partiet, ifølge avisen, er i fritt fall. Ikke all PR er god PR.

Stor fallhøyde

Uheldigvis for Fremskrittspartiet ble også saken koblet til partiets politiske uttrykk. Medlemmer av andre partier har uttalt seg om det de kaller et moralsk forfall i Frp. For Terje Søviknes' tilfelle er saken klar.

Fallhøyden fra posisjonen som nestleder er stor. Søviknes har gjort en tabbe. Den får han ikke mulighet til å gjøre igjen.

Utropia for...

25 år siden

Steinar Nilsen blei fredag 12. november suspendert fra samskipnadens budsjettutval på grunn av "illojalitet". Bakgrunnen for suspensjonen er intervjuet med ham i forrige nummer av studentavisa der opplysninger fra budsjettarbeidet vart publisert.

Hentet fra artikkelen *Overgrep på studentrepresentant: Steinar Nilsen suspendert*

10 år siden

Det er vedtatt en kommunal nedskjæring på hele 384.000 kroner på budsjettet til samskipnadens (SiTøs) barnehager.

– I perioder kan vi bli tvunget til å stenge flere av våre barnehager, uttaler direktør Vidar Bakken i SiTø.

– Nok et eksempel på at Tromsø kommune har den dårligste barnehagedekningen i landet, og at det satses uhyggelig lite på å bygge ut tilbudet, uttaler avtroppende nestleder i Studentutvalget, Ingrid P. Olsen.

Hentet fra artikkelen *Barnehagetilbudet raseres*

Utropia

Studentavisa i Tromsø
Dedikert til ungdoms vår

Utropia er et organ for studentene i Tromsø. Avisa gis ut med støtte over semesteravgifta.

Lån på landet

■ Lokalpolitikere i Indre Sør-Troms krever å få tilby nedskrivning av studielån for å trekke unge folk til regionen. Dette er et initiativ som bør belønnes.

■ Mange norske bygder har lengre kø foran døra på gamle hjemmet enn ved huskestativet på leikeplassen, og unge arbeidstakere er mangelvare. Behovet for nye arbeidsplasser er en viktig årsak til at distriktene skriker etter ung, godt utdannet arbeidskraft. Offentlig sektor har skrumpet inn, og privat næringsliv må sysselsette flere av de nyutdannede hodene. Kompetanse og friske ideer er livsviktig for småsteder som er hyppig besøkt av flyttebiler, slik at nye bedrifter kan startes opp.

■ Distriktene må klare å knytte unge folk til seg og sørge for at de trives, og det er her selve utfordringa ligger. Lokalmiljøet må være inkluderende og åpent for forandring, og kommunene må ta godt imot nye ideer.

■ Nedskrivning av studielån gir en svært god mulighet for nyutdannede til å komme seg gjennom gjeldslandskapet. Landsbygda frister ofte småbarnsforeldre, men lavere lønn der enn i byene sperer muligheten til å la lysten på grønn natur seire. Med nedskrivning av studielånet blir situasjonen mye enklere.

■ Et motargument er at de unge, velutdannede ikke blir boende i distriktene og at det tidligere problemet blir byttet ut med et nytt: For stor gjennomstrømning. Men det må være bedre å ha en skiftende masse av unge mennesker enn ingen i det hele tatt. Ideer kan bidra til nyskaping, selv om idéhaverne forsvinner etter noen år.

■ Kanskje får regionrådet i Indre Sør-Troms gjennomslag for kravet sitt, men også grisgrendte strøk i resten av landet kan ha behov for ei slik ordning. Distriktene må gjøre seg interessante for unge folk, og dette er et virkemiddel man allerede veit virker. Med nedskrivning av lån kan det bli skikkelig gøy på landet.

Schjøtt-moms

■ Schjøtt-Pedersen kan momse i seg middag til en 20-kroning, mens studentene må betale minst 52 kroner i samskipnadskantina, ifølge momsaksjonistenes plakater. Hva med moms på Schjøtt?

Mat for moms

Torsdag 15. februar ble prisene i landets samskipnadskantiner hevet med 15 prosent i protest mot den kommende matmomsen. Og reaksjonene fra studentene var entydige: – Gi kantine moms fritak.

Tekst MATHIS FENNE
TRINE ANDREASSEN
Foto JON TERJE EITERÅ

Studentene ble oppfordret til å sende protest til finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen på e-post, i tillegg til underskriftsaksjonen.

Positive reaksjoner

– Vi har for det meste fått positive reaksjoner. Det er bare noen få som har vært misfornøyde fordi kaffen kostet en krone mer enn ellers, forteller Anne Dahl, studentrepresentant i Universitetsstyret. Sammen med Ståle Berglund og Heidi Gundersen samlet hun underskrifter i kantina på Universitetsbiblioteket.

Aksjonsgruppen på universitetet har ikke kunnet opplyse om hvor mange underskrifter som ble samlet inn på UiTø.

Kantineansatte i Hovedgården på universitetet melder om dårligere omsetning enn vanlig som følge av det midlertidige prishoppet.

– Veldig fornøyd

Ved Høgskolen i Tromsø (HiTø) ble det samlet inn 422 underskrifter, noe studentingsleder og aksjonsleder i Tromsø, Susanne

Venables, er veldig fornøyd med.

– Spesielt når vi vet at 120 lærerskolestudenter var ute i praksis og dermed ikke var til stede. Studentene på MH-bygget ble dessuten tatt med i universitetets tall, påpeker Venables.

Nå håper hun Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) snur i momssaken.

– Jeg vet ikke om dette er nok, men når hele landet har protestert burde de skjønne at momsens er upopulær, sier hun.

De ekstra inntektene kantine fikk som følge av aksjonen skal i Tromsø gå til Støttesenteret mot incest.

Variierende oppslutning

Organisasjonssekretær Marit Tennes ved studenttinget forteller at oppslutningen om aksjonen varierte sterkt mellom SiTø-kantine.

– Men dette var en akuttaksjon, og vi var ganske sent ute. Man kan alltid gjøre ting bedre, og det var ikke så mange resurspersoner her som vi ønsket,

AKSJONISTER: Studentene Heidi Gundersen (fra venstre), Ståle Berglund og Anne Dahl aksjonerte mot momsøkningen.

poengterer Tennes. Hele studentstyrets arbeidsutvalg var nemlig på NSU-møte i Oslo.

E-post til statsråden

Torunn Toppol, kontaktansvarlig for det lokale studentdemokrati i Studentenes Landsforbund (StL), forteller at 2.500 e-poster hadde kommet fram til finansmi-

nisteren klokka 15 på aksjonsdagen.

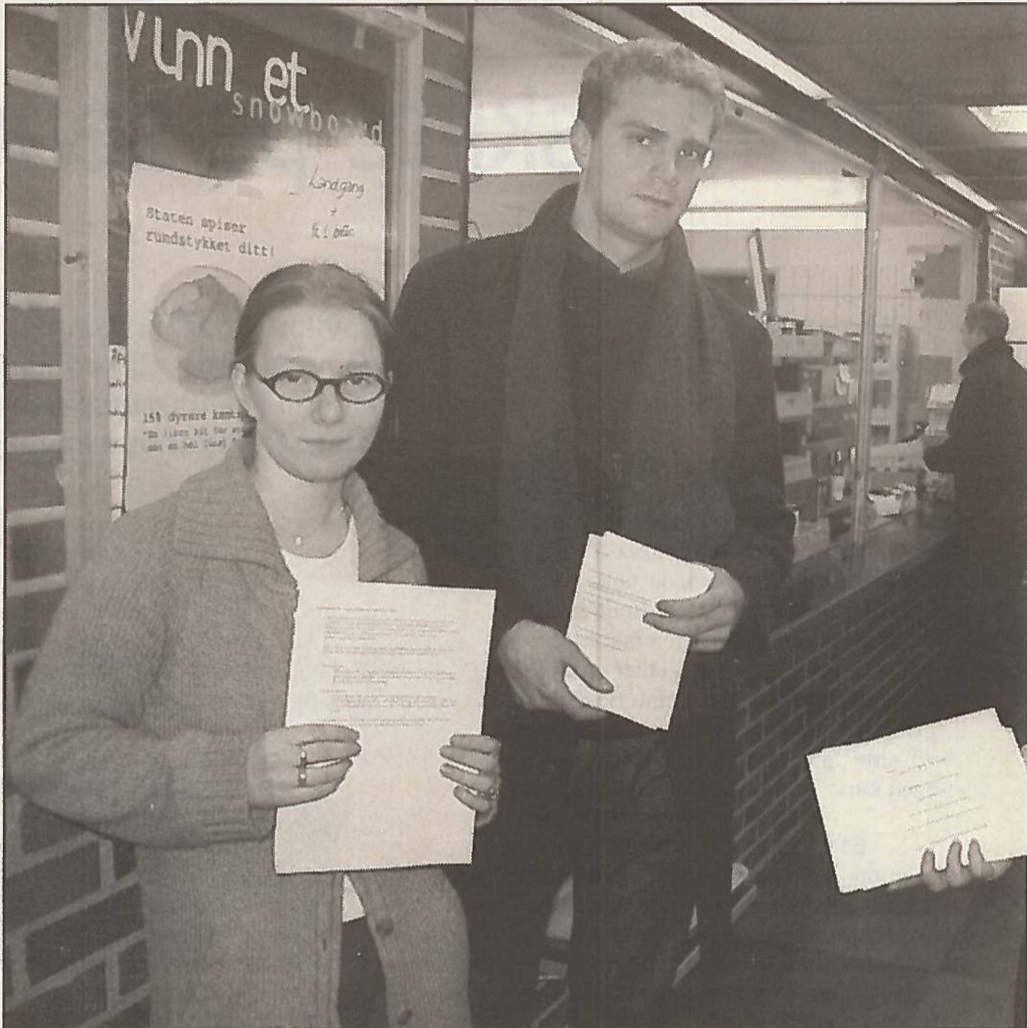
– Jeg er absolutt fornøyd med aksjonen, ettersom vi fikk oppmerksomhet i mediene, understreker Toppol.

– Må inn i loven

– Hvis det ikke blir en lovendring, har vi kommet til kort

i første omgang. Da blir dette nemlig en politisk sak som kan variere fra år til år, påpeker Toppol.

Hun anslår at 18 til 20 av landets høgskoler, samt alle universitetene, deltok i aksjonen. Noen oversikt over det totale antallet underskrifter finnes imidlertid ikke.

BUNNSKRAPT: – Prisene er høye nok fra før, mener studenten Øystein Dahl som bruker 150 kroner i uka på kantine.

Dyrt kantineår

Studenter over hele landet reagerer på økte priser som følge av matmomsen. Mange synes prisnivået er høyt nok fra før.

Tekst MATHIS FENNE
Foto JON TERJE EITERÅ

Det gjør i hvert fall Øystein Dahl, som til daglig studerer bibliotek-kunnskap.

– Jeg har ikke råd til å spise i kantina hver dag. Til det er prisene for høye, konstaterer Dahl.

Økes med 900 kroner

Ukentlig legger han igjen om lag 150 kroner i kantina. Hovedsakelig går pengene til lunsj og kanskje en middag en gang i blant. Med utgangspunkt i et studieår på ti måneder utgjør dette årlig 6.000 kroner. Med matmomsen på toppen øker sluttsummen med 900 kroner.

I følge Samskipnadsrådets beregninger betyr momsreformen en årlig ekstrapagte for tromsøstudentene på nærmere tre millioner kroner.

Vil handle mindre

Øystein Dahl er sikker i sin sak: – Øker prisene som følge av matmomsen, vurderer jeg å ta med matpakke. Følgen blir da at jeg handler mindre i kantina, slår Dahl fast.

– Jeg merker det allerede på pengeboka, legger han til.

Tror Tromsø får tannlegeutdanning

KLART FOR BORING: UiTø kommer stadig nærmere ei tannlegeutdanning.

– Jeg er veldig optimistisk med tanke på å få ei tannlegeutdanning til Tromsø, sier dekan Georg Sager ved Det medisinske fakultet. Han tror det er støtte for forslaget i Stortinget.

Tekst TRINE ANDREASSEN

– Stortingsrepresentantene har åpenbart stor forståelse for våre synspunkter. Tove Bull og jeg var på Stortinget i forrige uke og hadde kontakt med representanter fra Kirke-, undervisnings- og forskningskomiteen og Helse- og sosialkomiteen, forteller Sager.

Mangler bare penger

– Nå har vi ryddet unna fåglige misforståelser, og det står bare på det økonomiske. Vi trenger et prinsippvedtak fra Stortinget der de sier at ei tannlegeutdanning skal legges til Tromsø, bemerker Sager.

Men både Tannlegeforeningen

og de medisinske fakultetene i Oslo og Bergen er sterkt imot at det skal utdannes tannleger i Tromsø.

– De frykter for ressursene. Hovedårsaken er imidlertid at vi vil få en moderne studiemodell, og dermed må de revurdere sine egne modeller, forklarer Sager.

Kan bli 50 plasser

Han anslår at UiTø vil få mellom 35 og 50 studieplasser.

– Det er behov for 70 nye tannleger her i landet, og i Nord-Norge er det et enormt stort behov. Det offentlige helsevesen skal gi et likeverdig tilbud til alle

og det gjør det ikke nå.

Bruker farmasi-resultater

To år gamle Institutt for farmasi kan vise til at en stor andel av studentene blir i landsdelen etter endt utdanning, og dette styrker argumentene til forkjemperne for ei tannlegeutdanning i Tromsø.

– Vi bruker dette, og de medisinske utdanningene viser også at brorparten blir i landsdelen, påpeker Sager.

Også Troms Arbeiderparti krever at det snarest blir etablert ei tannlegeutdanning i Tromsø, ifølge NRK Troms.

Utopia beklager

Det var feil i artikkelen *Nye eksamensregler for alle* i nr. 2/01. Det er ikke adgang til å få vitnemål på engelsk, og altså ikke åpnet opp for dette, som Utopia skrev.

Utopia presiserer at de nye fristene for å trekke seg fra en eksamen er 1. november og 15. april eller 14 dager før eksamen, dersom du har eksamen før disse datoene i semesteret. Vi vil også presisere at regelen om at ingen deler av hovedfaget kan tas opp kun gjelder for dem som har fullført hovedfaget.

15 prosent vaffer

Bodegaen økte også prisene med 15 prosent under momsaksjonen. Dermed steg vaffel- og kaffeprisene til seks kroner for en dag. – Vi bør jo være solidariske med Samskipnaden, bemerker Arne Gya, president i Samfunnet. Noen permanent økning vil det imidlertid ikke bli i samfunnets kafé.

Master of Science

- **Financial Economics**
- **Information Technology Management**
- **Strategy & International Business**
- **Marketing**

Vårt Master of Science program er en spesialisert utdanning på høyere grads nivå for deg som har fullført en Bachelorgrad (treårig høyskoleutdanning, cand. mag. eller tilsvarende). Tittelen du oppnår er internasjonalt anerkjent og vil styrke dine fremtidige nasjonale og internasjonale karrieremuligheter.

- Fordypningsstudium over to år, interaktivt læringsmiljø
- Utvekslingsprogrammer
- Grunnlag for opptak til doktorgradsstudier
- Studenter fra hele verden, all undervisning på engelsk

BI

Handelshøyskolen BI

Ring 810 00 500 for mer informasjon eller se www.bi.no/msc

utenlandsstudier som del av norsk grad

Frister 15. mars

ERASMUS.
NORDPLUS.
BARENTSPLUS.
Bilaterale avtaler.

Orientering

TOEFL-test i Tromsø
12. mai, påmelding
innen 26. mars

Arrangement

International Coffee
Hour, Thursday 1
March, VIP Canteen
(Administration building,
ground floor) for
students and employees
at the University

Nyheter studentutveksling laveregrad

WASEDA UNIVERSITY,
TOKYO, alle fag.
UNIVERSITY
COLLEGE OF
LONDON, humanis-
tiske fag.

Internasjonalt studentkontor i studieavdelinga, 3. etasje, Administrasjonsbygget. <http://www.adm.uit.no/studie/foreign/Norsk2.htm>
Du kan også kontakte internasjonal konsulent ved ditt fakultet.

— Noe for enhver

Buss til nye høyder

Tromsøbeboerne busser som aldri før, og i fjor ble det registrert 7,5 millioner passasjerer hos Tromsbuss, ei økning på 420.000 personer fra 1999. – Nå må vi bedre tilbudet til våre brukere, og etterspørselen viser at det er helge- og kveldstrafikken vi er for dårlige på, sier administrerende direktør i Tromsbuss, Alfred Aksnes til avisa Tromsø. Aksnes presiserer imidlertid at det inntil videre ikke vil bli satt flere busser i trafikk.

Kjøper mer rødvin

Nordmenn kjøper stadig mer rødvin på Vinmonopolet, mens vi må tilbake til 1942 for å finne en mindre brennevinsomsetning på over Vinmonopolets disker enn de siste tre årene, skriver avisa Tromsø. Svakvin, særlig rødvin, utgjorde 90 prosent av salgsøkninga i fjor, og totalt solgte Vinmonopolet 53,8 millioner liter alkoholvarer i 2000.

Jobb på tolv minutter

Et rødgledende arbeidsmarked tvinger bemanningselskapene til å tenke nytt. Seneste tilbud til jobbsøkere er annonser per mobiltelefon. Rekord hos Manpower er tolv minutter fra tekstmelding ble sendt til stillingen var besatt, melder Newswire.

Ny bydel langs Stakkevollveien

Kræmer-konsernet planlegger boliger i fleng langs Stakkevollveien, og Godthåb er det første prosjektet. – Vi satser på unge mennesker som ikke nødvendigvis er førstegangsetablerere. Jeg tror disse boligene vil passe for urbane mennesker med sans for bylivet, sier arkitekt Jens Akselbo Kroer til avisa Tromsø.

Setter pris på Kaffebønna

Kaffebaren Kaffebønna gikk til topps i kåringa av årets handels- og servicebedrift i Tromsø i 2000. – Dette er et typisk eksempel på tromsøværing som henter impulser fra utlandet og tilpasser det til byen, sa ordfører Herman Kristoffersen under overrekkelsen av prisen.

Fri fengselsfugl

Mot en sum penger og narkotika, sneik Pierre Carlton seg inn i et av Atlantas fengsler for å sone en 20 måneders lang dom i stedet for en annen mann, Dexter Mathis. Carlton spilte rollen godt. Han skaffet seg en videregående utdannelse, sluttet med dop og leste mesteparten av tiden. Da myndighetene oppdaget at feil mann satt i fengsel, skal Mathis ha forklart at han bare prøvde å hjelpe en venn med narkotikamisbruket hans. (FOX News).

Vil nedskrive stud

Regionrådet for Indre Sør-Troms krever at de som bosetter seg i dette distriktet får nedskrevet deler av studielånet. – Hvis ordninga fungerer her, bør den kanskje utvides, mener leder for regionrådet, Roald Linaker.

Tekst TRINE ANDREASSEN

I dag er det kun Nord-Troms, Finnmark og Namdalen som kan lokke med nedskrivning av studielån. Om regionrådets krav går igjennom, kan de som flytter til kommunene Bardu, Gratangen, Lavangen, Salangen og Dyrøy hvert år få nedskrevet 12.000 kroner på studielånet sitt.

– Billigere ordning

– Dette vil bli en noe billigere ordning enn den de har i Nord-Troms og Finnmark, hvor nedskrivninga er 15.000 kroner per hode. Jeg mener dette er et rimelig tiltak i forhold til mange andre ordninger, og det vil koste staten seks millioner kroner i året, hevder Roald Linaker. Han synes dette er midler staten bør se seg tjent med å bruke på distriktene.

Kan utvides ytterligere

– I vår region står det særdeles dårlig til innen både offentlig og privat virksomhet. I tillegg har vi en svært uheldig kjønns- og alderssammensetning og mangler yngre, godt utdannede folk, forteller Linaker. Han viser til at ordninga med nedskrivning av studielån har gitt gode erfaringer i Finnmark og Nord-Troms. Ønsket er at nedskrivning

av studielån i Indre Sør-Troms i utgangspunktet skal være ei prøveordning i ti år framover.

– Dette kan bli et laboratorium for denne ordninga. Hvis en ser at den fungerer her, kan dette være et allment middel for å stimulere til virksomhet, mener Linaker.

Optimistisk

Regionrådet har vært i kontakt med Kommunal- og regionaldepartementet, og Roald Linaker er optimistisk.

– Departementet er villig til å høre på oss, og vi gleder oss til å få presentert forslaget, slår han fast. Han skal besøke departementet i nær framtid for å legge fram saken og ønsker å få nedskrivninga med i budsjettåret 2003.

Samme hvor du kommer fra

Forsker Paul Pedersen ved NORUT samfunnsforskning mener dette er et velegnet tiltak.

– Nedskrivingsordninga er rettferdig, for den gis uansett hvor du kommer fra. Hvis man skal få en vekst i antall arbeidsplasser, er man avhengig av folk med høyere utdanning. Får folk nedskrevet 12.000 kroner i året,

vil man også stimulere dem som bor i regionen til å ta høyere utdanning, tror Pedersen og antar dette vil øke nyskapinga i privat sektor.

– Du vil omfattes av ordninga med en gang du begynner i jobb, om du arbeider minst 50 prosent. Etter ett år kan du søke om nedskrivning av studielånet, forteller Pedersen.

Aktuelt også i Midt-Troms

Leder Martin Rolness i Midt-Troms regionråd tror nedskrivning av studielån absolutt kan hjelpe på tilflyttinga til utkantkommuner og mener ordninga på sikt kan være aktuell også for Midt-Troms.

– Om dette blir vurdert positivt, går jeg ut fra at man etter hvert kan se på større områder, sier han.

Statssekretær Sverre Bugge i Kommunal- og regionaldepartementet ønsker ikke å kommentere kravet fra regionrådet i Indre Sør-Troms, men bemerker:

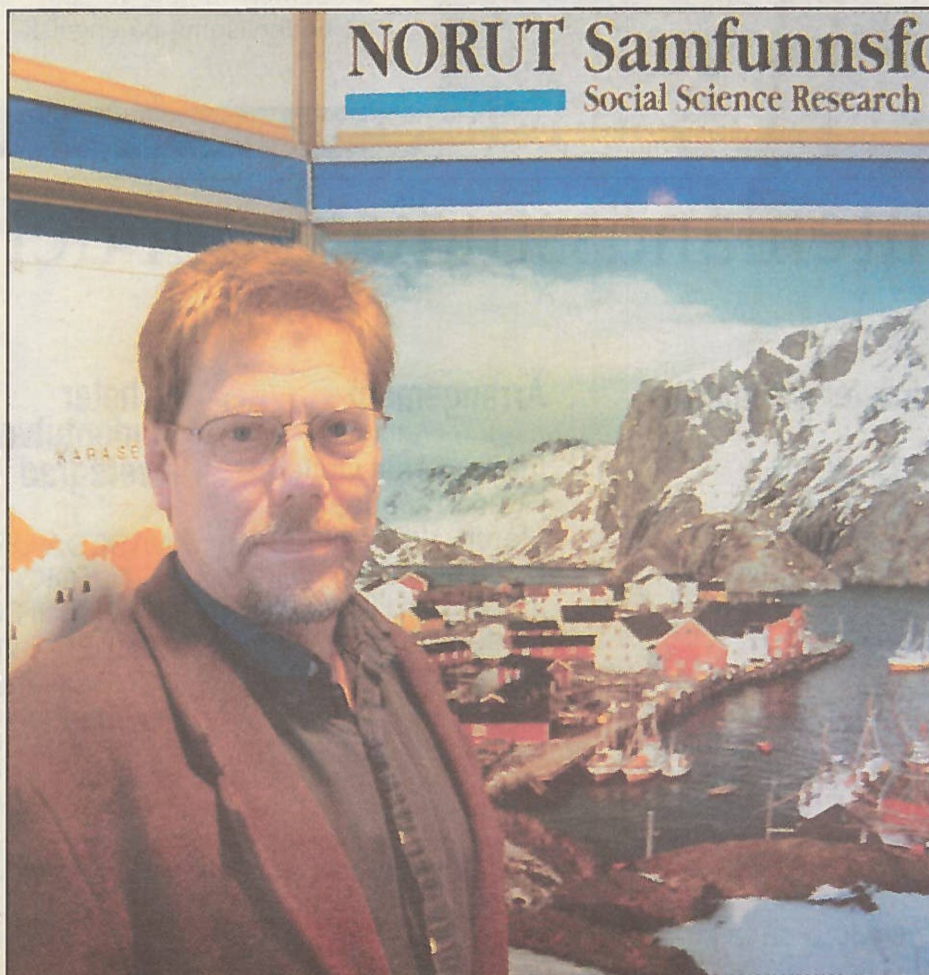
– Nedskrivning av studielån vil sikkert fungere bra i hele landet, spørsmålet er hvor utbredt det skal bli.

ANNERLEDES DISTRIKTS-POLITIKK:

– Distriktspolitiske tiltak ellers dreier seg ofte om bygging av kaier og industribygg, sier forsker Paul Pedersen ved SEMUT. Han er positiv til forslaget fra regionrådet.

Foto

JON TERJE EITERÅ

VIL KUTTE GJELD: – Vi ønsker å skrive leder Roald Linaker i regionrådet for Indre Sør-Troms.

Positiv innstilling

Lyngen kommune i Nord-Troms har hatt nedskrivning av studielån siden midten av 80-tallet. Paul Skogheim, oppvekstsjef i kommunen, forteller at de har en positiv

Studielån i Indre Sør-Troms

STØTTER:
Anna Klara Måseide synes nedskrivningsordninger er bra.

— En god ordning

— Ordningen med nedskrivning av studielån er positiv. Men i Finnmark har det ikke hjulpet nevneverdig. Folk blir ett år for så å dra igjen, sier Solbjørg Johansen, student ved UiTø og selv fra Berlevåg.

Tekst MORTEN ODDVIK
Foto KRISTER BRANDSER

Engelskstudent Solbjørg Johansen mener at en slik ordning kan skape like mange problemer for lokalsamfunnet som ordningen prøver å løse.

Gjennomstrømning

— Det bidrar ofte til mer gjennomstrømning enn fast bosettelse. Men det er klart det er bedre med gjennomstrømning enn at ingen blir igjen, synes Johansen. Hun legger til at ordningen som er innført i landets nordligere deler er positiv så lenge man blir boende.

— Men det er ikke så mange som flytter til Finnmark når de i utgangspunktet ikke har noen tilknytning til regionen, sier Johansen.

Lærerbehov

Terje Storvig har flyttet til Tromsø fra Brønnøysund og synes slike ordninger kan virke stimulerende på kvalifiserte og ferdig utdannede studenter som det kan være stor etterspørsel etter i slike regioner.

— Det er ofte læreryrket som lider, med mange vikarer. I kommuner som Sømne og Bindal i Nordland kunne nok en liknende ordning fungert positivt, sier Storvig som selv har vurdert å flytte til Finnmark etter endt utdanning i Tromsø.

GJENNOMTREKK:

Engelskstudent Solbjørg Johansen er selv fra Berlevåg, og synes ikke ordningen hjelper nevneverdig i Finnmark.

— Noen må holde igjen

Anna Klara Måseide, tromsøværing og student i antikkens kultur, vurderer ikke selv å flytte til regioner hvor slike økonomiske lettelsers tilbys, men ser på ordningen som uheldig.

— Jeg støtter tiltak som dette. Det er klart det er viktig å legge opp til en politikk hvor man støtter opp om alle regioner. Urbanisering er bra, men når alle flytter til byene er det negativt. Noen må også holde igjen. Det

er jo grasrota i Norge, synes en engasjert Måseide.

— Folk flytter til Finnmark for kortere perioder, så det er klart at slike ordninger fungerer til en viss grad, sier Måseide og legger til at hun kunne kanskje ha flyttet til Finnmark, men ikke til Indre Sør-Troms.

innstilling til ordningen, og mener den hjelper til med å få folk til kommunen. Hvorvidt folk drar så snart de har fått nedbetalt gjelden, kan han ikke si noe sikkert om, men han har inntrykket av at

gjennomstrømningen ikke er så altfor stor.

— Jeg tror ikke vi har noen sikre signaler på at det er tilfelle, men det tar jo gjerne litt tid før gjelden er nedbetalt.

00 kroner per hode årlig, forteller Foto GJERMUND NILSSEN/NYE TROMS

— Utenfor Tromsø

UiB vil ha østlendinger

Universitetet i Bergen (UiB) har de siste årene slitt med lave søker tall og satser nå stort på å lokke til seg studenter fra Østlandet. Ett virkemiddel som blir brukt, er et stort bilag i Aftenposten, men reklamefolk er negative. – Jeg tror det er helt feil å tro at Bergen kan ta opp kampen med Oslo, sier Pål Spillum i reklamebyrået Take-Off til Studvest.

Bedre for syke studenter

Fra neste semester kan studenter som blir syke i studietida få omgjort opptil 4,5 måneders lån til stipend. Sosionom Bente Kringlebotn i Krefteforeningen synes dette er svært positivt. – Men jeg har inntrykk av at mange ikke kjenner rettighetene sine, sier hun til Studvest.

Dyre studenter

Bedrifter som vil besøke Høgskolen i Agder i Grimstad må betale 7.500 kroner for et besøk hos datastudentene, ifølge Agderposten. Ericsson og Telenor betaler ei "semesteravgift" på 12.500 kroner og får komme så ofte de vil. I løpet av et semester får studentene på denne måten inn titusener av kroner som går til studieturer, julebord og andre sosiale aktiviteter.

Gale opplysninger for 50 millioner

Lånekassen taper årlig over 50 millioner kroner på studenter som gir feil opplysninger. Nå vil Lånekassen se på reglene sine, og resultatet kan bli at søknadene ikke lenger blir maskinelt behandlet, men at saksbehandlere tar hånd om hver enkelt søknad. Dermed kan studentene måtte vente lenger på å få pengene, skriver Bergens Tidende.

Sliter med matte

Kunnskapsnivået i matematikk blant førsteårsstudenter er rekorddårlig, viser en stor undersøkelse ifølge VG. Lærerstuder sliter tungt med elementær grunnskolematte. – Matematikkfaget i norsk skole befinner seg i en alvorlig krise, sier professor i matematikk ved NTNU og leder i Norsk Matematikkråd, Johan Aarnes til VG.

Bøndene ønsker mer utdanning

95 prosent av alle bønder ønsker seg mer utdanning, ifølge en undersøkelse utført av Landbrukets Utredningskontor. Det de helst ønsker mer kunnskap om, er egen produksjon, data, økonomi og regnskap og miljø. Lite overskudd, jobb ved siden av gården og avlsermangel fører til at bøndene ikke får tatt den etterutdanningen de ønsker. Bare halvparten av de spurte har formell landbruksutdanning.

Studielånsrenten opp igjen

1. januar ble Lånekassens renter satt opp til 7,5 prosent, 1. april øker den flytende renten ytterligere 0,4 prosent. – Det er ingen klar sammenheng mellom studielånsrente og problemer med tilbakebetaling, hevder Lånekassen.

Tekst MARIANNE NIELSSEN

Foto JON TERJE EITERÅ

Ifølge informasjonsrådgiver Lene Danielsen i Lånekassen vil ikke den økte renten føre til en eksplosjon i betalingsproblemer blant lånetakerne.

Unge menn med betalingsproblemer

– Det er mange andre faktorer som også spiller inn, slik som boliglånsrenten og situasjonen på arbeidsmarkedet. Det er heller ikke de med lengst utdanning og størst studielån som topper statistikken. Unge menn med lån fra videregående skole er overrepresentert, hevder hun.

– Ikke troverdig

Førsteamanuensis Stein Østbye ved Institutt for økonomi ved Norges Fiskerihøgskole mener noen velger å ta en utdanning nesten uansett hva renten i Lånekassen måtte være.

– Jeg vil tro mange heller vil ta til takke med lavere boligstandard enn å la være å ta den utdanningen de ønsker. Det er den samlede gjeld som teller, og om låneopptak til studier er mindre påvirket av renten enn låneopptak til bolig, kan en argumentere for at det snarere er høy studielånsrente enn boliglånsrente som fører til betalingsproblemer. Slik sett virker ikke Lånekassens påstand troverdig, mener han.

Lurvet betalingsmoral

Administrerende direktør Kjersti Monland i inkassoforetaket Lindorff uttalte dessuten nylig at mislighold av lån ikke skyldes svak økonomi, men en mer lurvet betalingsmoral og økt kredittfinansiert forbruk, særlig blant yngre menn.

Betalingsutsettelse

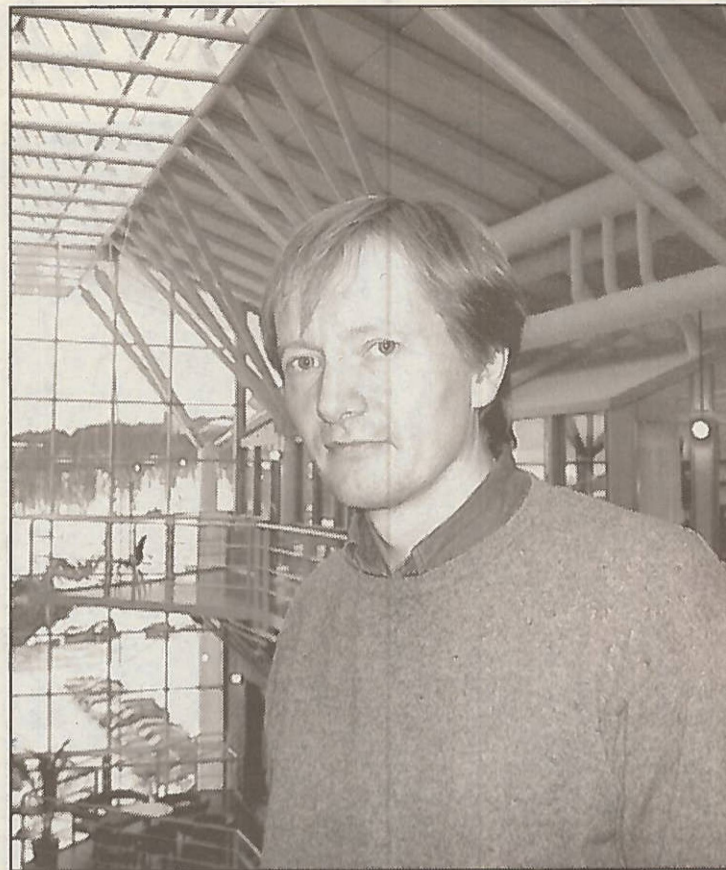
Lånekassen har manglende oversikt over årsakene til at folk betaler for sent eller ikke betaler i det hele tatt.

– Mange søker om betalingsutsettelse og rentefritak, men dette er ikke nødvendigvis på grunn av økonomiske problemer, men for eksempel militærtjeneste og svangerskap, understreker informasjonsrådgiver Danielsen. Siste års statistikk om tilbakebetaling er ikke klar ennå, men i 1999 fikk 71.470 kunder innvilget utsettelse og/eller rentefritak, en økning på 4.471 fra 1998, viser Lånekassens tall.

– Vi ser ingen klare tendenser mellom antallet varsler om oppsigelse og renteendring, forteller Danielsen.

– Ikke spesielt høy rente

– Boliglånsrenten ligger nå mellom åtte og ni prosent avhengig av sikkerhet. Sånn sett er studielånsrenten ikke spesielt høy, mener Østbye og legger til:

UANSETT: Førsteamanuensis Stein Østbye ved NFH tror mange studenter tar opp studielån uansett hva renta i Lånekassen er.

– Studielånsrenten var i mange år svært lav, faktisk så lav at realrenten etter skatt var negativ. Altså slapp ikke bare studentene å betale reelt sett for å låne, de fikk faktisk betalt for å ta opp lån. Sammenlignet med den gang er renten selvsagt høy.

Hindre spekulering

Et annet moment er at Lånekassen vil hindre studentene i å spekulere i studielånet.

– Studielånet skal brukes til utdanning, og ikke helt andre ting. Dette håper man å oppnå ved å holde renten høy, påpeker Østbye. I 1947 var for øvrig lånerenten 2,75 prosent.

– Vi må imidlertid huske at prisstigningen da var forskjellig fra i dag, legger Østbye til.

Fakta

31. desember 1999 var antallet tilbakebetalere 443.562, og om lag 211.000 av disse har bundet renten til 5,6 prosent (for tre år). Samme periode var rundt 43.100 kunder under inkassobehandling, en økning fra 38.300 i 1998. 4,5 til 5,5 prosent av kundene får varsel om oppsigelse fordi de ikke har betalt etter annen gangs varsel.

Kilde: Statens lånekasse

Rusproblematikk i oppveksten

Studentenes Sosialtjeneste setter i gang gruppesamtaler i slutten av mars for studenter som er barn av rusmisbrukere.

Tekst MORTEN ODDVIK

Sosionom Ola Otterlei og psykolog Hanne Rieber er initiativtakere til dette tilbudet.

– Vi har en del studenter som kommer til oss på grunn av sin bakgrunn med rusmisbruk i familien. Det er ofte alkohol som har vært eller er problemet. Mange sliter med ettervirkninger i studiehverdagen. Derfor har vi besluttet å gi disse studentene et slikt tilbud, forklarer Otterlei, som selv har jobbet i russektoren i mange år.

Et trygt miljø for samtale

Den 26. mars starter Studentenes Sosialtjeneste opp med samtalegruppene.

– Det er et tabubelagt emne. Vi vil bidra til å skape et trygt miljø hvor man kan prate med andre som har liknende bakgrunn, sier psykolog Rieber, som selv har bakgrunn i barne- og ungdomspsykiatrien.

– Vi vil gjerne prate med studentene i forkant av samlingene for å forberede gruppesamlingene. Vårt ansvar vil være å styre prosessen litt under samtalen. Vi håper å kunne samles annen hver uke, sier Rieber.

Å søke hjelp krever mot

– En del har vært interessert i et slikt tilbud. Mange studenter med slik bakgrunn takler det fint,

TRYGGHET: Sosialtjenesten vil skape trygge rammer for studentene.

Foto MORTEN ODDVIK

mens andre har behov for å prate med noen om slikt. Det krever mot å søke hjelp, men vi håper at studenter med slik bakgrunn vil komme til oss, forklarer Otterlei.

– Samtaledelen er vesentlig.

Vi ønsker ikke så store grupper, men vil ha små grupper, som skaper trygghet, avslutter han.

Centrum * Libris

Fagbøker

Vi har bøkene og materiellet du trenger

Posters

Stor fagbokavdeling i 2. etg. med fagbøker, tidsplanleggere og gode tilbud på skolerekvisita, posters, multimediaavdeling, video etc.

Multimedia

1. etg: Velassorterte bokavdelinger, engelske bøker, turkart etc.

Skolerekvisita

Vi bestiller prompte de fagbøker som trengs uten ekstra omkostninger.

Video

Postboks 533, 9256 Tromsø
Bok- og papirhandelen i Sjøgata

Telefonnr.: 77667200
Telefaksnr.: 77685301
E-post: erik@centrumlibris.no
Internett: www.centrumlibris.no

Via
ferieverden
Storgata 48, 9008 TROMSØ

... because there's more to life than restrictions ...

Enveispriser fra Tromsø:

Oslo	720,-	Braathens
London	2025,-	KLM
Bangkok	4595,-	Lufthansa
Rio de Janeiro	4869,-	Lufthansa
New York	2975,-	British Airways
Sydney	6619,-	British Airways
Dar es Salam	5492,-	British Airways

Alt du trenger er et ungdoms- eller studentkort og det fåes kjøpt hos oss til kr 70,-. Aldersgrense kan variere fra selskap til selskap.

Med forbehold om endringer.

STA TRAVEL 77 64 80 02
Student og ungdomsreiser

Kurs i kreativ læring

På dette kurset undersøker vi hva som påvirker vår læring. Vi utforsker hva som hindrer inspirerende og effektiv innlæring for den enkelte, og hvordan en kan utvikle motivasjon slik at studiene blir interessante og givende.

Kursleder: **Susanne Kirchberger**
Tid: **23. og 24. februar kl. 09-16.**
Sted: **På universitetsområdet. Nærmere angivelse ved bekreftelse av kursplass.**
Antall: **Maksimalt 16.**
Pris: **Kr. 300,- (Inkluderer te, kaffe og pizza andre dagen.)**
Påmelding: **Telefon 776 45 323, snarest.**

Mer info i Kursbrosjyren eller ved henvendelse til Studentenes sosialtjeneste.

Studenter som er barn av rusmisbrukere

Vi ønsker å starte en samtalegruppe for studenter som har vokst opp i et hjem med rusmisbruk, eller på annen måte har levd tett på noen med et alvorlig rusproblem.

Erfaringer fra oppveksten preger en seinere i livet.

I gruppa kan man utveksle og bearbeide erfaringer sammen med andre med lignende erfaringer.

Oppstart: **Mandag 26. mars kl 18 - 20**
Påmelding: **Innen 12. mars**
Sted: **Studentenes sosialtjeneste i kjelleren på SV-fak.**

Kom innom eller ring!

Ola Otterlei: **776 44 545**
Hanne Rieber: **776 44 595**

STUDENTENES SOSIALTJENESTE

50.000 kr

til det fagmiljø eller den enkeltperson som utmerker seg positivt med hensyn til å arbeide for et godt læringsmiljø

Fristen for å nominere kandidater til **undervisningsprisen**

er satt til

1. mai 2001

Statutter for undervisningsprisen og veiledning for nominasjon av kandidater til prisen fås ved henvendelse til Studieavdelinga ved Joakim Bakkevold tlf 77 64 63 22, fakultetene eller ved å gå inn på følgende web-adresse:

<http://www.adm.uit.no/studieavd/4vite/uvpris/>

Nominasjonen sendes til Studieavdelinga, Administrasjonsbygget

Mangel på kunnskap om fun

”Situasjonen ved Universitetet i Tromsø preges av mangel på kunnskap og kompetanse når det gjelder funksjonshemmedes situasjon og rettigheter”, heter det i UiTøs nye handlingsplan om funksjonshemmede studenter.

HAR PÅPEKT FEIL: Lise Johansen har måttet påpeke mange feil overfor Samskipnaden for å få en tilfredsstillende bolig.

Tekst TRINE ANDREASSEN

UiTø innrømmer dårlig samordning av sine tjenester, samt en spredt og utydelig ansvarsfordeling når det gjelder nødvendig tilrettelegging for studenter med funksjonshemming.

Uten døråpner

Det er stor variasjon i graden av fysisk tilgjengelighet til byggene på universitetsområdet. Inngangsdørene på det matematiske-naturvitenskapelige fakultet har ikke automatisk døråpner og ifølge fakultetets rapport til studieavdelinga er de ”svært tunge å åpne, selv for funksjonsfriske”. Dessuten har de fleste dørene dørstokk.

Det juridiske fakultet melder blant annet om trange forelesningsrom og at servise og mat i kantinene er plassert for høyt. Dessuten ville overbygg eller mellomganger ha lettet situasjonen for funksjonshemmede studenter om vinteren.

Utilgjengelig sosialtjeneste

Bare ett av avdelingsbibliotekene på UiTø har automatisk døråpner, og selv ikke Studentenes sosialtjeneste er godt tilgjengelig for studenter med funksjonshemming. ”Hoveddøra inn til kontoret er tung og rullestolbrukere vil trenge hjelp for å komme inn,” heter det i en tilstandsrapport til Studieavdelinga. Dessuten mangler oppmerking og handikoptolett.

Har den eneste godkjente boligen

Jusstudent Lise Johansen bor i SiTøs eneste bolig som er godkjent for rullestolbrukere. – Første gang jeg skulle inn i leiligheten, kom jeg ikke gjennom døra, forteller hun.

Tekst TRINE ANDREASSEN

Foto JON TERJE EITERÅ

– Jeg ble lovet at boligen var bra før jeg flyttet opp hit, men så var altså ikke alt i orden likevel. Det var ikke engang rampe der, og mange ting måtte flyttes ned i lavere høyde, forteller Lise Johansen.

Tankevekkere for SiTø

SiTø har etter hvert gjort forbedringer.

– Jeg håper og tror Samskipnaden fikk mange tankevekkere, og de er blitt veldig våkne etter at jeg har påpekt diverse feil, bemerkjer Johansen. Nå skal SiTø lage handlingsplan.

Johansen har studert ved UiTø

i seks år.

– Selve universitetet er greit, sier hun, men legger til:

– Det er dumt at byggene er så spredt, og bakkeforskjellene er problematiske, men det er det jo ikke noe å gjøre med.

Møtte ikke opp

Johansen har hatt lite med studentorganisasjonene å gjøre.

– Men da Universitetets handlingsplan skulle lages, skulle egentlig en representant fra studentorganisasjonene være med på vegne av studentene. Han møtte aldri opp, så jeg ble med i stedet, forteller hun.

Ulovlig vareheis

Driv ble hun imidlertid positivt overrasket over.

– Men så vidt jeg veit, er det ikke lov å frakte personer i vareheis, slik de gjør. De må få en ordentlig heis, og det er veldig negativt om de ikke får det. Huset har jo fire etasjer og skal være sentrum for alt som skjer.

Mangler bord

Ikke alle forelesningssalene har like god tilgjengelighet.

– På UB er det ikke noe problem, men et forelesningsrom på MH er helt forferdelig. Der er det ikke bord bakerst, hvor rullestol-

brukere må sitte. Dessuten har forelesningssalene trapper hele veien ned, bemerkjer hun. I det nye Teorifagbygget har hun imidlertid fått gjennomslag for at noen av setene skal fjernes, slik at rullestolbrukere får plass sammen med de andre studentene.

Nye boliger

Nå vil Universitetet bygge fire nye boliger på Mortensnes for funksjonshemmede studenter.

– Men det er bedre å ha noen få ordentlig tilrettelagte boliger enn mange dårlig tilrettelagte boliger, mener Johansen.

– Burde vært 150 studenter

Ingen vet hvor mange funksjonshemmede studenter som finnes i Norge, fordi Datatilsynet ikke tillater slik registrering. Ut fra hvor stor andel funksjonshemmede det er i befolkningen generelt, beregner imidlertid Byggforsk at så mange som 2.100 studenter er funksjonshemmede i de fire universitetsbyene Tromsø, Oslo, Trondheim og Bergen. Av disse skal vel 150 være i Tromsø. – Vi tror på ingen måte tallet er så høyt, men du kan nesten si det er dette tallet som burde ha vært reelt, bemerkjer forsker Jon Christophersen.

Funksjonshemmede

Stoppes ved heisen

Eneste vei ned til Studentsamfunnets lokaler for en rullestolbruker er gjennom en heis som stort sett er låst. Dessuten innrømmer Drivs daglige leder, Ivar Schrøen: – Driv er ikke veldig funksjonsvennlig.

Tekst TRINE ANDREASSEN
Foto JON TERJE EITERÅ

Samfunnspresident Arne Gya vedgår at Studentsamfunnet er lite bevisst hvordan man kan gjøre tilgjengeligheten bedre for funksjonshemmede studenter.

– Jeg veit veldig lite om hvordan vi kan legge forholdene til rette for funksjonshemmede, sier han.

Heisen avlåst

Gya ser ikke bort fra at Samfunnets beliggenhet i Hovedgårdens kjeller fører til at funksjonshemmede studenter ikke engang vurderer å komme ned dit.

– Rullestolbrukere må benytte vareheisen ved østinggangen for å komme hit. Jeg veit ikke hvor mange som kjenner til denne heisen, og den er stort sett låst av. Dessuten er døra utenfor heisen låst, beklager Gya. For å komme seg ned i rullestol, må studenten selv kontakte noen som kan låse opp døra og heisen.

– Universitetets ansvar

Gya understreker at Samfunnet er totalt prisgitt universitetet og ikke har lov til å foreta endringer

LÅST:

– Heisen ned til Bodegaen er stort sett låst av, forteller Arne Gya, president i Samfunnet.

i lokalene sine i Hovedgårdens kjeller.

– Det er helt klart universitetet sitt ansvar å bedre tilgjengeligheten, men vi kan ikke forvente så mye når det er snakk om relativt store investeringer i et bygg som vil bli mindre og mindre brukt framover. Vi skulle veldig gjerne hatt lokaler på bakkeplan, av mange andre årsaker også.

– Driv greit i første etasje

Før Driv kom, arrangerte Samfunnet konsserter på universitetsområdet.

– Da sørget vi for å ha nok folk til å klare å bære inn rullestolbrukere om nødvendig. Driv er et rimelig greit hus for rullestolbrukere så lenge de holder seg i første etasje, bemerket Gya og legger til:

– Samfunnet gir et tilbud til studenter om å aktivisere seg, men har ikke tilpasset dette spesielt til funksjonshemmede.

Synsstriper på driv

Daglig leder Ivar Schrøen slår fast at studenthuset ikke er godt nok tilpasset besøkende med funksjonshemninger.

– Tilgjengeligheten er ikke den beste i dag. Vi har blant annet fått pålegg om å legge inn synsstriper på trappene, og vi må lage rampe ved dørstokkene. Gjennom heis har imidlertid funksjonshemmede tilgang til alle etasjer, mener Schrøen. Han legger til at rullestolbrukere kan komme seg rett inn inngangen i første etasje med rullestol.

Idrettshallen Kraft skal være tilrettelagt for funksjonshemmede.

– Én bolig er for lite

– Én bolig tilpasset rullestolbrukere er for lite, innrømmer boligkonsulent Irene Kvello i Samskipnaden.

BEDRINGER:

– Det jobbes med å få tilpasset flere boliger for rullestolbrukere, sier Irene Kvello i SiTø.

Mangel på tilrettelagte boliger kan hindre funksjonshemmede i å studere, konkluderer Byggforsk og DELTA-senteret i en fersk rapport.

Irene Kvello i SiTø forteller at det er få funksjonshemmede som

søker-om bolig.

– I 1999 hadde vi bare én søknad. Men det vil bli flere og flere funksjonshemmede som ikke lar seg stoppe av alle hindringene og som vil ta høyere utdanning. Dermed vil behovet

for boliger bli større, påpeker Kvello. Hun forteller at det nå jobbes med å få tilpasset flere boliger, og 11 boliger er delvis tilpasset funksjonshemmede.

Åtte millioner til språk

SPRÅK PÅ NETT:

Peter Svenonius skal ved hjelp av en million euro lære folk å lese germanske språk på Internett.

En million euro, eller åtte millioner norske kroner, har førsteamanuensis Peter Svenonius ved Institutt for engelsk fått til rådighet. Han vil la studenter lære germanske språk på en ny måte.

Tekst TRINE ANDREASSEN
Foto JON TERJE EITERÅ

Det treårige prosjektet kalt IGLO, Intercomprehension in the Germanic Languages Online, går ut på å utvikle 42 internettbaserte kurs i de sju germanske språkene norsk, svensk, dansk, islandsk, tysk, nederlandsk og engelsk. Kursene skal være allment tilgjengelige på Internett og gratis å bruke.

Norsk på nederlandsk

Studentene lærer å lese germanske språk ved at man bygger på de språklige likhetene.

– Du kan velge å starte fra hvilket som helst av de sju språkene, og man går ikke ut fra at du kan engelsk. Dermed kan nederlandske studenter studere norsk uten å gå om et annet språk, og nordiske studenter kan bruke dette til å sammenlikne de nordiske språkene, forklarer Svenonius entusiastisk.

Ledes fra Tromsø

– Dette er også nyttig for studenter som har behov for å lese fagmateriale på tysk. Det blir lettere for dem å komme i gang når de slipper å gå via et annet språk, tror Svenonius.

I tillegg til UiTø er seks andre institusjoner involvert, nemlig universitetene i Reykjavik, Lund, Hagen i Tyskland, Salzburg og Antwerpen, samt handelshøgskolen i Køben-

havn.

– Prosjektet ledes og styres av meg her i Tromsø, men det er fast ansatte og assistenter også de andre stedene som jobber med prosjektet, forteller Peter Svenonius.

Tysk på norsk

IGLO ble satt i gang i fjor med 160.000 euroer fra EU, og i januar i år fikk Svenonius klarsignal til å fortsette to år til med samme budsjett.

– I Tromsø er det fire fast ansatte involvert i prosjektet, samt mellom ti og 20 studenter som jobber som forskningsassistenter på deltid. Jeg ansetter gjerne flere forskningsassistenter som har kunnskap om lingvistikk, germanske språk eller regnskap, bemerket Svenonius.

EU-penger

Halvparten av pengestøtten kommer fra EU-organet Sokrates og den andre halvdel fra andre kilder, inkludert UiTø.

– Pengene går stort sett til lønn, og ettersom jeg bruker min egen forskningstid på prosjektet, støtter UiTø prosjektet ved å betale lønn til meg, forklarer Svenonius.

– Dessuten går en del av pengesummen til reiser til prosjektmøter for samarbeidspartnerne.

Ønsker du barnehageplass? Husk søknadsfristen!

1. mars: Dr.gradstudenter, stipendiater og universitetsansatte

1. april: Studenter

Søknadsskjemaer fås ved studentekspedisjonene ved lærestedene eller hos Studentsamskipnaden, telefon 77 60 77 37 eller 77 60 77 15.

STUDENTSAMSKIPNADEN

– English summary

Campaign against VAT
Prices in studentcafeterias in Norway were increased with 15 per cent on Thursday 15th of February. The campaign was a protest against the increased VAT on food. Reactions among students were clear. – Give the cafeterias exemption from the VAT. Students were encouraged to send protest-emails to the Minister of Finance, Karl Erik Schjøtt-Pedersen, in addition to the signature campaign. Torunn Toppol, at the National Students Association, reckons that 18 to 20 of the nations' colleges, and the universities, participated in the campaign.

Annual depreciation
The Region Council in Inner South-Troms demands annual depreciation on studentloan for those who settle down in this region. At present is annual depreciation given in Finnmark county and the northern parts of Troms county, as well as Namdalen, a region in North-Trøndelag county. Students who moves to the municipals of Bardu, Gratangen, Lavangen, Salangen and Dyrøy will get an annual depreciation of 12.000 NOK on their studentloan, if the demand of the council is acknowledged.

International Party
On Saturday 17th of February international students gathered at Løkta to party. International Student Union had invited all the international students in Tromsø for the happening. Devin, from Canada, says he enjoys the winterly weather since it is warmer than at home. It is a different case with Solomo, from Ethiopia, who thinks the temperature is the most noticeable difference. – I did not think it was possible to live in such a cold place, says Solomo, but after 1,5 months in Tromsø he knows it is possible. – Norwegians are friendly and polite, smiles Solomo and joins the party.

Accessibility for disabled
Lise Johansen is studying law and is physical disabled. She lives in the only approved resident for wheeled chairs. – First time I entered the apartment I could not enter the door, she explains. Arne Gya, president of the Students' Society, admits that they have not been considerate enough in respect to the accessibility at campus. Gya makes it clear that this is entirely a responsibility of the university, but adds that one can not expect anything due to economical priority. – Driv is a rather all-right building for disabled students as long as they stay on ground floor, notes Gya but regrets that they have not been considerate enough in

Flest blir butikkmedarbeid

Butikkmedarbeider er det vanligste yrket i Norge, viser tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). – I Tromsø er det for tida størst etterspørsel etter fagfolk, fastslår distriktsarbeidssjef Ellinor Elvevoll i Aetat.

Tekst TRINE ANDREASSEN
Foto JON TERJE EITERÅ

Antallet butikkmedarbeidere var 148.000 i år 2000, og dette var en økning på 15.000 i forhold til året før, viser SSBs statistikk. De nest vanligste yrkene er lærer, renholder, sykepleier og hjelpepleier.

Trenger fagfolk

– Har du fagutdanning, venter nesten jobbene på deg, forteller distriktsarbeidssjefen i Aetat, Ellinor Elvevoll.

Den største økningen i antallet sysselsatte på landsbasis det siste året skjedde i salgs- og serviceyrker. Deretter følger yrker hvor det normalt kreves utdanning ut over videregående skole, det vil si akademiske yrker og høyskoleyrker.

Lavtlønte jurister

– Psykologer og jurister må ofte vente litt før de får jobb, fordi markedet i Tromsø er ganske mettet. De som har studert en stund i byen, ønsker gjerne å bli her, men mange må til andre deler av Troms, samt Finnmark og Nordland for å få arbeid. Jurister må ofte ta til takke med lavere lønn enn de opprinnelig hadde tenkt, forteller Elvevoll.

IT-kompetanse er imidlertid fortsatt etterspurt.

– Vi har få jobbsøkere med høyere utdanning innen IT, og det er lett å få jobb, bekrefter Elvevoll.

Ledige samfunnsvitere

Samfunnsvitere er ofte å finne i ledighetskøen.

– De siste et og et halvt år har det vært vanskelig for disse yrkesgruppene å få jobb, blant annet på grunn av nedskjæringer i det offentlige, påpeker distriktsarbeidssjefen.

Føler seg overkvalifisert

En undersøkelse fra Norsk Insti-

tutt for forskning og utdanning (NIFU) viser at nesten 20 prosent av alle høyere grads kandidater våren 1999 følte seg mistilpasset i arbeidslivet. Det vil si at de enten var arbeidsledige, hadde ufrivillig deltidsarbeid eller irrelevant arbeid. Særlig sosiologer og statsvitere føler seg utilpass.

– Samfunnsvitere må ofte ta en runde om jobber de føler seg overkvalifisert til, for eksempel ulike rutinejobber og kontorjobber som i beste fall krever treårig videregående utdanning. Ved å få yrkespraksis står de sterkere i konkurransen om de ledige stillingene, forklarer nestleder Rigmor Bjørkli på studieavdelinga ved UiTø.

– Mangler realfagslærere

Det er blitt flere sykepleiere og grunnskolelærere de siste årene, men færre yrkesfaglærere og faglærere i videregående skole. Ifølge Bjørkli er fordypning innen realfag etterspurt, og da særlig innen fysikk, matte og kjemi.

– I den videregående skolen er realfagslærere fra universitetet mangelvare.

Dessuten er leger og psykologer sikret jobb.

– Også for dem som har kortere profesjonsutdanninger, slik som fysioterapi og ergoterapi, står ledige stillinger i kø, bemerker Bjørkli.

Unggår akademiske yrker

En ny undersøkelse gjengitt i Forskerforum viser at det i gjennomsnitt er kun 2,2 kvalifiserte søkere til viktige vitenskapelige stillinger ved landets universiteter og 1,8 ved høyskolene. Enkelte fakulteter risikerer å miste opp mot 62 prosent av staben på grunn av aldersavgang de neste ti år. Rigmor Bjørkli mener dårlige lønnsforhold er en grunn til få

VANLIG YRKE: Universitetene og høyskolene sliter med få søkere til ledige stillinger.

søkere. – Man tjener dårligere som forsker på universitetet enn i mange andre yrker. Dessuten har arbeidsforhold en del å si, for ved universitetene har forskerne undervisning og administrative

oppgaver i tillegg til forskningen. Det betyr at de i realiteten får bruke mindre tid til forskning enn om de var ansatt ved et forskningsinstitutt eller i større bedrifter i næringslivet.

Fakta

De ti mest populære yrkene i 2000	Sysselsatte
Butikkmedarbeidere	148 000
Lærere	73 000
Sykepleiere	67 000
Rengjøringspersonale	66 000
Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere	63 000
Barne- og ungdomsarbeidere ¹	59 000
Annet pleie- og omsorgspersonale ²	56 000
Sekretærer	44 000
Tekniske og kommersielle salgsrepr. ³	41 000
Tømrere	40 000

¹ Yrket Barne- og ungdomsarbeidere inkluderer assistenter i skoler, barnehager, skolefritidsordning, fritidsklubber o.l.

² Annet pleie- og omsorgspersonale omfatter bl.a. ambulansesjåfører, pleiemedhjelpere, portører o.l.

³ Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter omfatter agenter, grossister, legemiddelkonsulenter, salgskonsulenter o.l. (Kilde: SSB)

Lønn til en start

I fjor fikk nyutdannede siviløkonomer fra Handelshøyskolen BI hele 305.000 kroner i begynnerlønn, en økning på 4,7 prosent sammenlignet med året før.

Tre måneder etter endt studium var 89 prosent av kandidatene som ble uteksaminert våren 2000 i jobb, skriver Dagens Næringsliv. Nærmere halvparten hadde mer enn ett tilbud, og snittstudenten fikk 2,2 tilbud etter å ha søkt 6,1 jobber.

Et halvt år etter eksamen hadde samfunnsvitene i relevant heltidsjobb brutto månedslønn på 21.800 kroner, viser en undersøkelse fra Norsk institutt for forskning og utdanning (NIFU).

leidere

antallet butikkmedarbeidere har steget med 15.000 det siste året.

Med og uten planer

Camilla Markussen studerer grunnfag psykologi. – Jeg håper jeg får jobb som psykolog når jeg er ferdig med utdannelsen, sier hun.

Tekst ANDRÉ BRUUN

– Jeg velger å være optimist, i alle fall så lenge det finnes mange alternative jobber for oss som har en grad innen psykologi, bemerket Markussen.

– Gjerne jobb på universitetet

En jobb i regi av universitetet er heller ikke utelukket for Markus-

sen. – Jeg kunne absolutt ha tenkt meg en stilling som vitenskapelig assistent eller forsker ved universitetet. En god del av studietida går med til nettopp slikt spennende arbeide.

– Ingen formeninger

Erlend Lorentzen har ingen spesielle mål med sitt grunnfag i statsvitenskap.

– Jeg er nok litt forskjellig fra de fleste studenter, siden jeg ikke har noen formeninger om fremtidig jobb, forklarer han.

– Studiet jeg har påbegynt gir et solid grunnlag for eventuelle videre studier, eller bare som fundament for en hvilken som helst jobb. Jeg ønsker meg en jobb som tilfredstiller meg på alle områder, dette innebærer blant annet hvor mye tid jeg får til andre aktiviteter på fritida,

AKADEMISK:

Camilla Markussen kan tenke seg en stilling som forsker ved universitetet..

Foto ANDRÉ BRUUN

fortsetter Lorentzen og føyer til: – En jobb på campus kan jeg ikke tenke meg.

Skal bli lærer

Elin Aaness er snart utdannet lærer og tar nordisk mellomfag.

– Tatt i betraktning det store behovet for lærere, tror jeg det bør være mulig for meg å få jobb, resonnerer hun.

– Min fremtidige arbeidsplass vil være ved en videregående skole, med utdannelsen min skulle det være en grei målsetting, og det ekskluderer vel egentlig en jobb på campus.

Hektisk lobbyisme for kunstutdanning

Høgskolen i Tromsø (HiTø) presser hardt på politikerne for å få midler til en kunstutdanning. Håpet er at de første studentene i visuell kunst kan komme høsten 2002.

Tekst MARIANNE NIELSSEN
Foto KRISTER BRANDSER

Rektor Ulf Christensen og direktør Ben Schei er i kontakt med de politiske myndigheter.

– Vi hadde blant annet et møte med Ellen Horn i forbindelse med Nordlysfestivalen, der jeg la frem planene, forteller en optimistisk Christensen.

Statsekretær Roger Ingebrigtsen var også tilstede, og han lovet å være en aktivt støttespiller for å påvirke politiske miljøer.

Kunstnermiljøer

Kunstnerne selv har også engasjert seg i debatten om kunstutdanning:

– Vi har fått henvendelser fra Foreningen for nordnorske billedkunstnere som representerer alle kunstnere i Nord-Norge. De vil også hjelpe til med å påvirke myndighetene, sier Christensen.

Ingen lokaliseringsdebatt

– Denne gangen blir det heldigvis ingen lokaliseringsdebatt. Det er bare ett sted i Nord-Norge

ENGASJERT: Rektor Ulf Christensen ved Høgskolen står på for å få utdanning i visuell kunst.

hvor det er mulig å realisere dette prosjektet, og det er i Tromsø. De øvrige rammebetingelsene, unnatt midlene, er i orden, slår han fast.

Optimist

Nå vil Høgskolen bruke alle muligheter til å påvirke Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet (KUF).

– Mye jobb gjenstår, og vi har gjort innspill overfor KUF-komiteen og Stortingsbenken for Troms. Neste runde med budsjettforhandlinger blir vendepunktet. Alt ligger til rette for en spennende utdanning, avslutter Christensen.

WORK & TRAVEL USA

Er du student og ønsker en sommerjobb i USA, er Work & Travel USA programmet for deg! Det finnes jobber innen de fleste bransjer med muligheter for alle.

- Plasseringer over hele USA
- 1-4 måneder, fra juni til oktober
- En ekstra måned til ferie
- Krav om status som heltidsstudent

INTERNSHIP USA

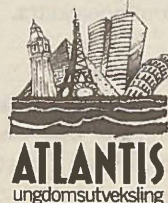
Bruk utdannelsen din til å få relevant internasjonal arbeids erfaring. Jobben som trainee må være relevant i forhold til ditt universitet/høyskole studie.

- Plasseringer over hele USA
- Opptil 18 måneder, hele året
- En ekstra måned til ferie
- Krav om status som heltidsstudent, eller nylig uteksaminert

Atlantis tilbyr også mange andre spennende programmer!

MER INFO & SØKNADSSKJEMA PÅ:

WWW.ATLANTIS-U.NO

Atlantis Ungdomsutveksling
Kirkegata 32, 0153 Oslo
Tlf/Fax: 22 47 71 70/22 47 71 79
E-post: post@atlantis-u.no

Usikkerhet og mangler i lærerutdanning

PÅ KROPPEN: Nina Skogheim, Håkon Solli og Frank Cock har merket problemene ved å starte på en helt fersk utdanning. Alle foto AUDUN RUNDBERG

Elevene ved den praktisk-estetiske lærerutdanningen på Høgskolen har måttet vente lenge på fagplanene, og de mener utdanningen mangler helhet.

Tekst AUDUN RUNDBERG

Våren 1999 var det klart at Høgskolen i Tromsø skulle få en ny faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag, PELU. Semestret etter startet studiet opp, og høsten 2000 begynte det andre kullet på utdanningen.

Startvansker

PELU-student og studenttingrepresentant Frank Cock er en av førsteårsstudentene på PELU. Han forteller at det var spesielt mye rot i starten:

– Flere fagplaner var ikke klare i høst, og det tok lang tid før vi kom i gang.

Det var stor misnøye blant elevene i klassen på grunn av de manglende fagplanene, og Cock spør:

– Planene for hele studiet hadde kanskje ikke trengt å være ferdige, men de kunne vel vært klare for de fagene en har begynt på?

Helheten mangler

Noe av meningen med studiet var at det skulle være forskjellig fra allmennlærerutdanningen. Den

praktisk-estetiske linjen skulle gjennomsyre alle fagene, også vanlige fag som norsk og gymnastikk. Denne tanken har ikke kommet godt nok frem, mener Cock. Han påpeker:

– Fagene har ikke noen stor helhet.

Også andre elever har merket seg at utdanningen ikke virker godt nok gjennomtenkt.

Krever grundig forarbeid

Nina Skogheim og Håkon Solli er studenter i det samme kullet og mener det også er flere andre problemer ved den unge utdanningen.

– Den praktiske-estetiske biten blir ofte bare puttet inn der lærerne synes det passer, forteller Skogheim.

Hun trodde hele opplegget skulle være ferdig da hun begynte, og understreker:

– Når man starter en ny utdanning, skal man gjøre et grundig forarbeid.

Forståelse for kritikken

Ansgar Fors, tidligere undervisningsleder for førskolelærerutdanningen og PELU, mener det er viktig å ta studentenes kritikk på alvor:

– Vi har en veldig åpen forståelse for at noen stu-

denter har vært usikre på hva de skal lære.

Han mener det alltid vil være noen begynnervansker når man starter opp et nytt studium.

– Det er fordeler med å være første kull ut, men også noen ulemper.

Tidsnød førte til problemer

Rammeplanen for PELU fra Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet forelå 1. juli 1999, og høgskolen hadde kun få måneder på seg for å stable utdanningen på beina.

Utdanningen ble opprettet med bakgrunn i den nye læreplanen for grunnskolen fra 1997. Et annet moment var mangelen på kvalifiserte lærere innenfor praktisk-estetiske fag.

Kom sent

– Beskjeden om at vi hadde fått utdanningen kom sent, og vi var på det tidspunktet midt i eksamensarbeidet, uttaler Anne Eriksen, studieleder for PELU.

Derfor startet utdanningen opp uten fagplaner spesielt utformet for studieretningen. I stedet brukte høgskolen lenge planene fra den allmenne lærer-

utdanningen, ALU. Bakgrunnen for dette er ifølge Eriksen at rammeplanene for ALU og PELU ikke er veldig ulike.

Hun mener det kan arbeides mer med fagplanene for å gjøre utdanningen forskjellig fra ALU, men dette betyr ikke at den praktisk-estetiske vinklingen mangler:

– Jeg tolker det ikke slik at noe blir klistret på som noe ekstra.

For fremtiden

Fagplan for studentenes praksisperioder er ikke klar, og årsplanleggingen for neste studieår er begynt. I mars vil

lærerne på PELU gjennomføre et seminar med fokus på å få en bedre sammenbinding av utdanningen.

Når det gjelder oppstarten av nye studier generelt, sier Eriksen:

– Det burde ha vært satt av ressurser til en gruppe som kan jobbe med fagplanene og profilen til utdanninga.

LEKENDE:

Studieleder for PELU, Anne Eriksen, ønsker at høgskolen skal utdanne kreative, levende og kunnskapsrike lærere.

Røykende rollemodeller

Lærer- og sykepleierstudenter røyker mer enn folk flest, viser en undersøkelse gjort av Høgskolen i Nord-Trøndelag. Over halvparten av vernepleierstudentene røyker.

Tekst MARTHE OLSEN
Foto STINE R. LARSEN

Mens gjennomsnittlig 32 prosent av den norske befolkninga røyker, er tallene så høye som 47 prosent blant lærerstudentene, 51 prosent hos vernepleierstudentene og 44 prosent blant sykepleierstudentene. Alle landets sykepleie- og vernepleiestudenter, samt 4.761 lærerstudenter var med i undersøkelsen.

– Undervisninga gjør inntrykk

Studentene på sykepleierutdanninga i Tromsø har lært om skadevirkningene tobakk gir. Elin Solvang (43) er sykepleierstudent på siste året og har inntrykk av at tallene ikke er representative for hennes kull, hvor rundt ti av omtrent 80 studenter røyker.

– Undervisninga gjør selvsagt inntrykk på oss, og det er faktisk noen som har klart å slutte å røyke etter at de startet utdanninga, forteller Solvang.

Likevel tror hun det for de fleste er vanskelig å slutte å røyke i voksenalder.

– Selv om vi har kunnskap om skadene, er vi jo som alle andre og synes det er vanskelig å slutte når vi først har begynt, understreker Solvang.

– Burde vært pensum

– Vi lærer om effektene av røyking under sykdomslæren, men kanskje burde en egen del av pensum ta for seg røyking, bemerkter Solvang og tenker da ikke bare på skadevirkninger, men også holdningsskapende arbeid.

– Vanligvis renner vi etter for å helbrede istedenfor å gå foran for å forebygge, påpeker hun.

– Barna tar etter

Monica Solhaug (28), Cathrine Rystad (23) og Nina Danielsen (23) er studenter ved Lærerhøgskolen i Tromsø. De er alle enige om at lærere som røyker gir dårlige signaler.

Rystad mener barna merker at en røyker.

– De kjenner lukta og tar avstand veldig fort, hvis ikke de har foreldre som røyker, mener hun. Likevel tar barna etter de voksne og gjør det samme som dem.

– Jeg har jobbet i barnehage der de voksne sto ute og røykte, og ungene sto ved sida og lot som kvister og pinner var sigaretter, forteller Rystad videre.

– Kjedelig uten røyk

– Jeg kommer ikke til å røyke på jobb når jeg begynner i arbeid, konstaterer Monica Solhaug og legger til:

– I praksisperioden lot jeg være å røyke, men jeg begynte igjen fordi det var så kjedelig i friminuttene.

Viktig å formidle holdninger

De tre har ikke hatt røyking på timeplanen, men lærerne nevnte at det ikke tok seg bra ut å røyke.

– Kampanjene i grunnskolen burde komme tidligere, holdningsskapende arbeid i 7.- og 8.

BARNA TAR ETTER:

Monica Solhaug er enig i at lærere som røyker sender ut dårlige signaler.

klasse er for sent, mener Nina Danielsen som selv ikke røyker.

Rollemodeller

Høgskolelektor John Starnes ved Høgskolen i Nord-Trøndelag er ansvarlig for undersøkelsen og peker på at mange av studentene

kommer til å bli rollemodeller.

– Sykepleierstudenter, vernepleierstudenter og lærerstudenter vil få viktige roller innen forebygging av helseskadelig atferd, sier han til NTB og mener det derfor er foruroligende at så mange røyker. Han stiller nå

spørsmål ved om opplysningsarbeid har noen effekt overhodet.

Statens tobakksskaderåd ønsker nå å få røyking og tobakksskader inn på timeplanen i helsefagutdanninga og i lærerutdanninga.

Finansiering fra Statoil

Tekst MARIANNE NIELSSEN
Foto JEANETTE ÅSHEIM

Det er Institutt for geologi som nyter godt av avtalen med oljeselskapet, og målet er å styrke petroleumsrelevant forskning og utdanning i Norge.

Ingen betenkeligheter

Professor Tore Vorren ved Institutt for geologi mener ikke samarbeidet med oljegiganten kolliderer med UiTø's profil som et universitet for menneskerettigheter.

– Statoil er et statlig selskap som blir grundig kontrollert av norske myndigheter, mener professoren.

Ingen forpliktelser

Et sentralt spørsmål er om støttemidler fra eksternt hold innebærer visse forpliktelser overfor bidragsyteren.

– Det er "no strings attached"

til midlene vi får fra eksternt hold. Vi bestemmer selv hva vi vil forske på, og midlene går i stor grad til å finansiere allerede eksisterende prosjekter. En del av det brukes til å kjøpe utstyr som er til nytte i undervisningen, understreker professoren og legger til:

– Vi har to-tre viktige kilder til eksternt finansiering: Norges forskningsråd, EU-midler og industrien.

– Eksterne midler nødvendig

Institutt for geologi driver med mye forskning innen marin geologi, strukturgeologi og sedimentologi som er relatert til petroleumsvirksomhet.

– Uten eksterne midler ville det ha vært fint lite forskning her

på instituttet, for nesten hele budsjettet går med til lønnsutgifter, påpeker han.

– Individualistisk blekksprut

– Statoil er villig til å samarbeide med fanden selv for å kløre til seg noen biter av oljeressursene i Det Kaspiske Hav, mener Jon Michelet, som er en av dem som har engasjert seg i debatten om Statoil i utlandet.

– Oljeselskapene er individualistiske blekkspruter som bare tar ett hensyn, nemlig hensynet til mye olje. Alle andre hensyn er underordnet, slår Michelet fast.

Han mener forestillingen om at Statoil er så mye bedre enn andre oljeselskap kommer av myten om at det er "typisk norsk å være snill".

Statoil og UiTø har inngått en samarbeidsavtale som bringer med seg en million kroner per år. Ifølge NorWatch synder Statoil på mange områder, deriblant miljø og menneskerettigheter.

Snilleste gutt i klassen?

NorWatch har laget en oversikt over Statoils synder på områder som miljø, menneskerettigheter, folkerett og sikkerhetspolitikk. Listen inkluderer regjeringspartiet MPLA i Angolas bruk av leiesoldater for å jage bort opposisjonsstyrker og rydde plass for utenlandske oljeselskaper, deriblant Statoil. Videre nevnes konflikten med tvangsflyttede i Malaysia og involvering i prosjekter i konfliktområder som Kurdistan, Iran og Øst-Timor. Statoil har anerkjent The Gap Treaty, en avtale som fordeler ressursene i Øst-Timor mellom okkupasjonsmaktene Australia og Indonesia, en avtale som Norge offisielt ikke anerkjenner.

SAMARBEIDER MED STATOIL: – Men vi bestemmer selv hva vi vil forske på, sier professor Tore Vorren.

godt og billig

Kvelden var herlig. Dagen derpå er ikke fullt så heldig. Tømmermennene har ankommet, og du ønsker alt annet enn å svaie foran stekeplatene.

parentes

Bjørnekur mot tømmermenn

REDNINGEN: Mat for tungt hode på kort tid.

Dette får du for 30 kroner:

3-4 skiver bacon
spaghetti til en porsjon
1 dl. fløte
ett egg
Pluss det krydderet du må ha stående i hylla, noe olje eller smør du kan steke i og annet du vil ha som tilbehør.

Slik lager du Spaghetti carbonara:

Kok så mye spaghetti du vil ha. Mens det koker, kan du kutte opp baconet i biter. Kniven bør være skarpest mulig, for bacon kan være litt seigt å skjære. Stek kjøttet i pannen med olje eller smør. Hell kremfløte over baconet i stekepanna, og tilsett det du måtte ha av krydder. Rør litt rundt av og til, så det ikke brenner seg fast i panna. La blandingen småkoke. Når det ser ut til å tykne litt, tilsetter du spaghet-tien, som nå bør være ferdig kokt. Bland ingrediensene og la det varme seg sammen.

Ta et rått egg og fjern eggehviten. Hell eggeplommen over innholdet i panna, og rør godt sammen.

Mens blandingen surrer litt i panna uten å koke altfor mye, kan du tilberede tilbehøret. For eksempel salat og/eller brødskeer. Brødet smaker ekstra godt om du rister det eller lar det varme seg på stekeplata.

Kokken Jari Karhu på Mack Kjelleren har et godt middagsforslag når tømmermennene tynger. Karhu betyr på finsk bjørn, så dette blir en skikkelig bjørnekur.

– Man vil at maten skal være rask å lage, smake godt uansett din tilstand, mener Jari. Spaghetti carbonara oppfyller disse kravene. Det krever heller ikke mye innsats fra en sliten kropp.

Stående spaghetti

En restaurant kan ikke basere seg på å koke spaghetti hver gang noen vil ha det. Derfor har han pasta stående for å kunne varme opp i mikroovnen. Og det blir ingen smaksforskjell av dette.

– Kokt spaghetti kan stå i ei uke. Hvis man vil spare tid, kan det være en god idé å koke opp en del spaghetti og ha utover uka. Spaghet-tien varmes i halvannet minutt. Med hurtige bevegelser og uten å spille en dråpe blod, hakker kokken opp baconet. Han anslår mengden til å være tre-fire skiver. Karhu kan snart helle oppi kremfløten.

Et lite nyp

Noen nyp med krydder finner også veien. Det er ingen spesiell oppskrift på Spag-hetti carbonara, man tar det man vil ha. For Jaris del betyr det at timian og salt går i den sorte gryte.

– Matlagingen krever som sagt ikke

mye arbeid, forteller Jari. Spaghet-tien er nå ferdig, og blandingen i panna har tyk-net litt. Disse forenes og blandes godt. Mens det surrer litt, knekker kokken et egg og heller ut hviten. Plomma helles over maten, og blandes godt i.

– Det er absolutt ikke nødvendig, men gir litt ekstra smak, legger han til.

Pynt for kjæresten

Mens maten står på svak varme for ikke å kjølnes, tilbereder Jari tilbehøret.

– Du kan spise maten som den er eller ha masse tilbehør til. Jeg liker hjemme-bakt brød. Det koster fem-seks kroner å lage. Salat er også godt. I en salat kan man ta hva som helst, men jeg kan kanskje foreslå isberg, tomat, agurk og salat? smiler kokken innbydende og danderer pent på tallerkenen. En persilledusk og en søt, liten cherrytomat blir juvelene i denne enkle delikatessen, sier Jari Karhu.

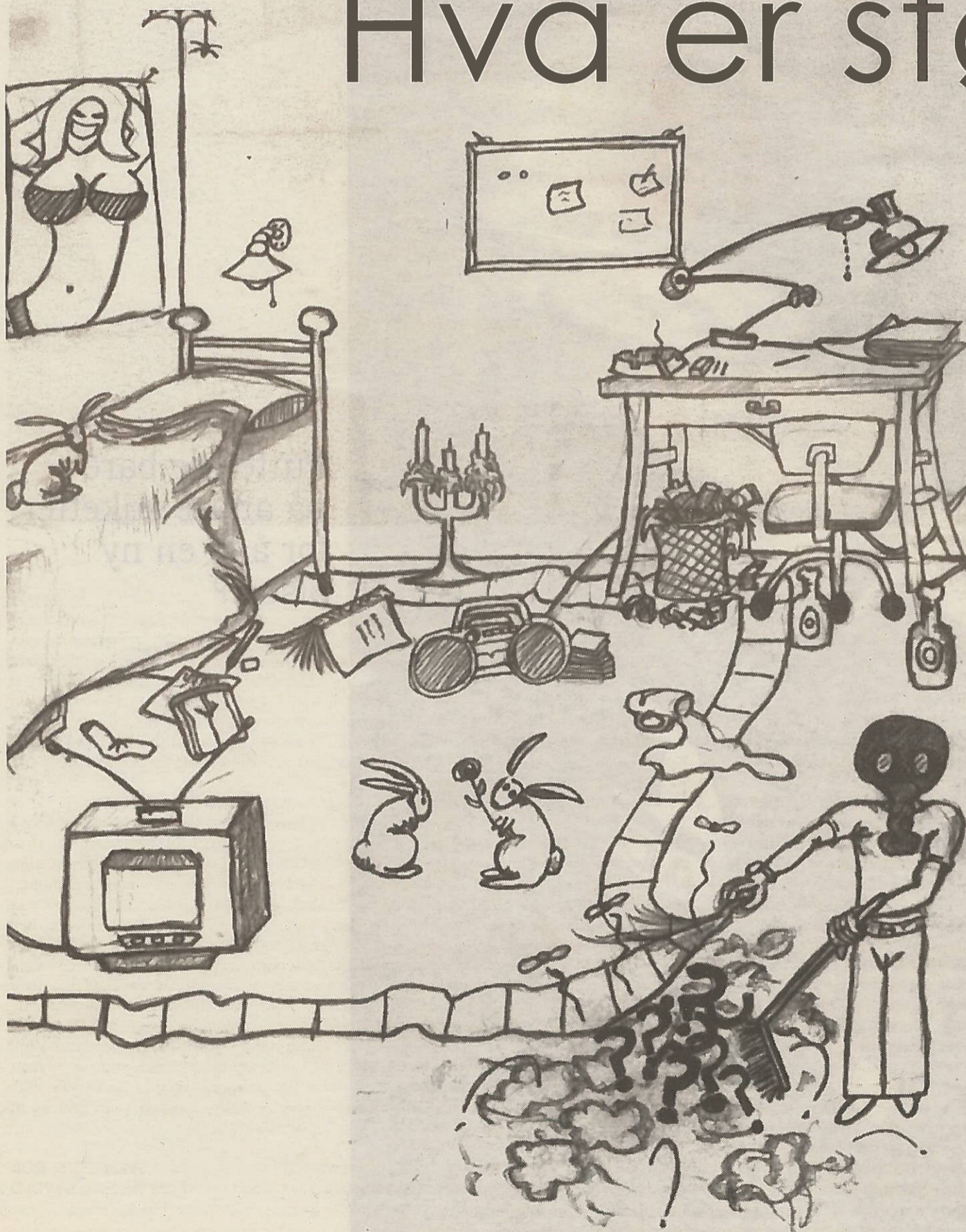
– Hjemme ville dere aldri ha pyntet maten på denne måten. Men hvorfor ikke gjøre noe ekstra når du lager middag til kjæresten?

Tekst STINE BØE
Foto SILJE H. RYVOLD

noe å tenke på

Hybelkaniner er trofaste husdyr hos studenter. Det kan virke som om de formerer seg adskillig raskere enn andre gnagere. Men hvor kommer egentlig disse lodottene fra? Overlege og allergolog ved barneavdelingen på RiTø, Roald Bolle, forklarer.

Hva er støv?

Hva er støv?

– Støv er som et fly fullastet med passasjerer. Passasjerene kan være allergener, altså partikler som kan gi allergi, kancerogener, det vil si partikler som kan fremkalle kreft, mutagener, som er partikler som kan virke inn på genene. Dessuten mikrobiologiske emner, bakterier, virus, sopp og mange andre skadelige og mindre skadelige ting. Tobakksrøyk sedimenterer også og legger seg ned som støv. Mange tror at tobakksrøyking bare resulterer i en røyksky, men tobakkspartiklene absorberer til støv og flyr videre.

Hvorfor blir det støv i hus folk aldri eller sjelden er?

– Det kommer av at mye av det som er omkring oss sedimenterer, materialene rundt oss dekomponerer og brytes ned mikroskopisk.

Hvorfor er enkelte personer overfølsomme overfor støvet, mens andre ikke reagerer i det hele tatt?

– Overfølsomhet kan deles opp i to: Allergisk og ikke-allergisk. En person kan for eksempel være allergisk mot dyrehår eller pollen. Om noe av dette finnes i støvet, vil denne personen kunne reagere. For dyrehår og pollen er også potensielle passasjerer på dette "flyet". Men om man befinner seg på plasser der det er riktig mye støv, vil de fleste reagere selv om de ikke er allergiske. Dette kan kalles normal irritasjonstilstand på slimhinnene.

Hvordan har det seg at støvet samler seg i slike små dotter?

– Noe støv er tyngre enn annet støv. Dette støvet blir som oftest liggende. Men det lette støvet som for eksempel tekstilfibre, lo og fiber fra matter, flakser lett omkring og samler seg sammen. Så flyr det videre og plukker opp nye passasjerer. Men hybelkaniner i hjemmet viser jo at noen har gjort noe som er festligere, avslutter Roald Bolle muntert.

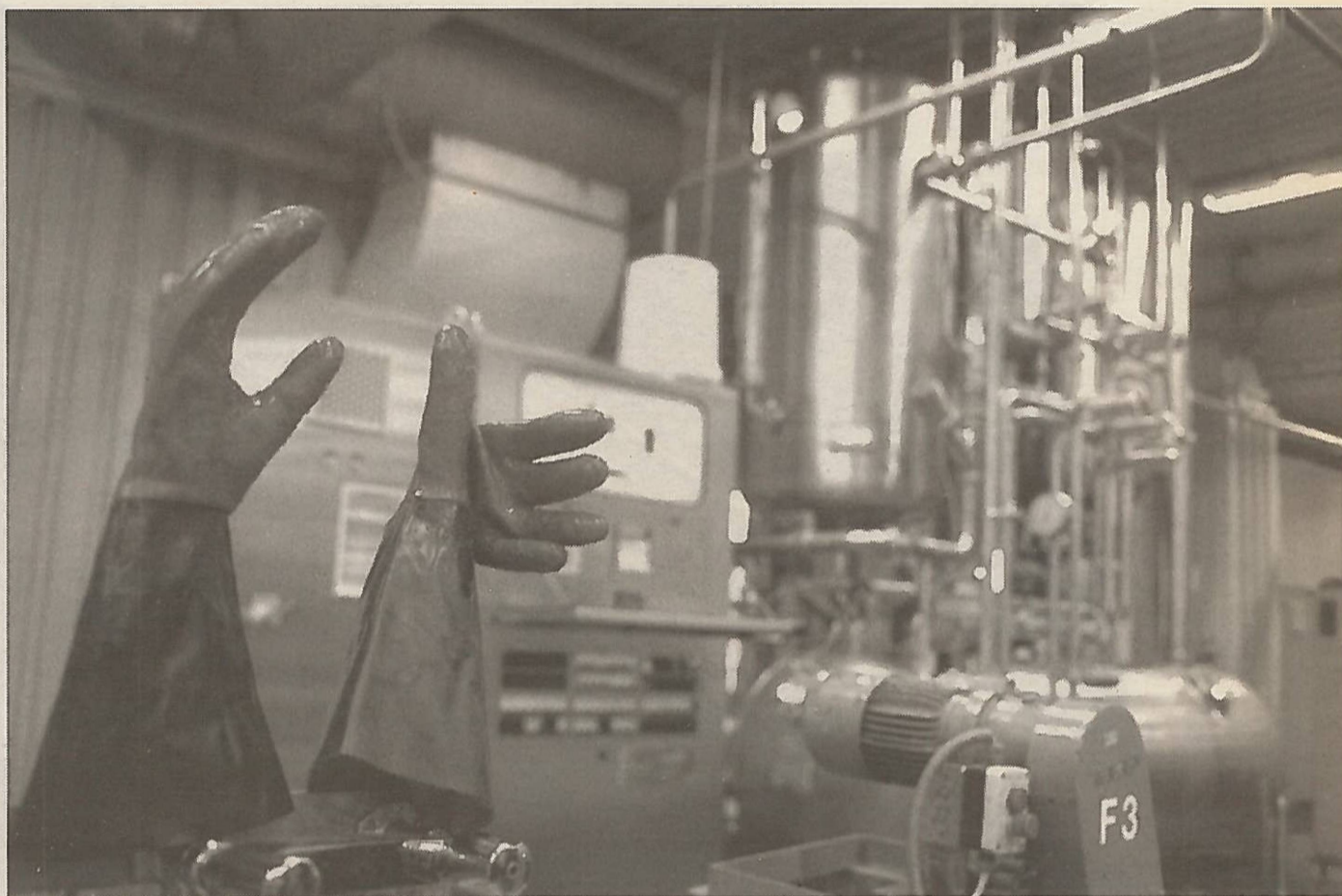
Mack og

Putter de bare
på andre etiketter
for å få en ny
ølsort?

BOKSEN GÅR: Ivrige små venter på en tørst strupe.

malt

HENDA I VÆRET: Det lukter fjøs, men godt drikke blir det.

– Det er faktisk mange som spør om det, forteller prosjektleder Nina Olsen på Mack bryggeri. Nina er også hovedfagsstudent i planlegging og lokalsamfunnsforskning på universitetet. Hun viser oss rundt i bygget og forteller gladelig om alle de tekniske finurlighetene som må til for ølbrygging for tørste tromsøværing.

Renhet er en dyd

– Nei, vi har faktisk 22 forskjellige resepter på øl. Det er blant annet stor forskjell på Sommerøl, Høstøl og Mørketidsøl. Sommerølet skal for eksempel være lettere og mer leskende enn Mørketidsølet, sier Olsen.

På Mack brygges ølet i henhold til den tyske renhetsloven av 1526, slik som alle norske bryggerier gjør. I følge den skal man blant annet bare bruke gjær, vann, malt og humle som ingredienser i ølet.

Colakilden på Ringvassøya

– I Norge bunngraver vi ølet i tette tanker, forklarer Nina. Dette er for eksempel forskjellig fra engelsk ølbrygging hvor de bruker toppgjæring i åpne tanker. På grunn av det har engelsk øl mindre kullsyre og mer bakterieflora. De har faktisk noe de kaller bryggeribakterier, men slikt vil vi ikke ha i norsk øl, forteller hun.

Mack er det eneste bryggeriet i verden som får lov å fremstille Coca-Cola uten å rense vannet først. Det er ganske spesielt, for Coca-Cola har veldig strenge regler for hvor rent vannet skal være. Om noen lurer, så kommer vannet fra innsjøer på Ringvassøya nord for Kvaløya.

Edrueligheten selv

En gang på midten av 1800-tallet kom en tysk baker til Tromsø. Han het Ludvig Mack. På den tiden var det bare fyll og tull i byen. Det fantes nemlig ingen lover som regulerte spritsalg. Edruelige Herr Mack likte ikke dette, så han fant ut at han skulle bygge et øl-bryggeri og lære nordmenn litt skikkelig drikkekultur. Bygget sto ferdig i 1877 som det første steinhuset i Tromsø. Siden ingen hadde startet noen bryggerier lenger nord, ble det tilfeldigvis verdens nordligste bryggeri også.

Det lukter fjøs

Lukten inne på bryggeriet er det første man møter på vei inn kontorinngangen. Det lukter fjøs – eller kanskje en blanding av vann og gjær som har stått litt for lenge. Det er rett og slett et litt merkelig bygg. Går du inn en av dørene i tredje etasje, risikerer du å havne rett i tapperiet. Der går det hundrevis av meter med samlebånd, alle fullstappet med lange køer av alskens bokser og flasker. Alt er automatisk. Bokser fylles, bokser pakkes, bokser vendes, bokser pakkes – alt i en forferdelig fart. Men det er knallhard konkurranse på øl-markedet. Mack har bare drøye sju prosent av markedet, mens Ringnes har hele 60 prosent. Men etter som Mack er en familiebedrift, blir den ikke så lett solgt.

Tekst KRISTER BRANDSER
Foto GRY JOHANSEN

ISKALD: Nina Olsen viser frem brygg, bygg og isbjørnen.

Et vindkast rufser trærne i luggen og sprer en eim av fisk over universitetsområdet. Samtidig lastes nye tonn slappe fiskekropper fra ankomne skip bak fiskeoljefabrikkens ruvende siloer.

Sildas hevn

– Russerne spiser lodde. Det er sikkert godt, det, bemerket fabrikkssjef Kjell-Bjørn Nilsen ved K/S Tromsø Fiskeindustri AS & CO, eller bare TROFI. På Kjell-Bjørns arbeidsplass blir ikke lodda menneskemat, men forvandles til mel og olje som stort sett ender opp mellom laksekjever. Universitetets nabo produserer nemlig dyrefôr av lodde og sild.

Damper bort lukta

– Vi har hatt anlegg her siden 1918. Da var dette på landet, men nå har folk bosatt seg stadig nærmere fabrikkene. Problemerkene med lukta har vi prøvd å løse ved forbrenning, ved 95 grader klarer vi å dampe vekk 98 prosent av vannet i fisken. Så kjører vi all gassen gjennom fyrkjelen, og det kommer ut som eksos. Uten rensinga hadde det ikke vært levende her, konkluderer Kjell-Bjørn.

Melet lagres i de store siloene utenfor. Der strever reimer og bånd med å holde melet i aktivitet. Reimene har kopper som stadig tømmer seg i toppen av siloen.

Smaken av tørrfisk

Tre plastikksekker velter sine velfylte mager med fiskemel utover bordet. De små kornene av lodde er gråbrune på farge, mens sildestøv er rødlig.

– Silda og lodda bearbeides forskjellig, men ferdigvaren kan vi mikse og blande som vi vil, forteller Kjell-Bjørn og byr på en smakebit fra plastikkposen:

– Det smaker som tørrfisk, sier han.

Sildekonjakk

Et glass sildeolje løftes opp mot lysstoffrøret i taket. Olja har farge som fin konjakk.

– Men du tar det på smaken ganske kjapt, forsikrer Nilsen og legger til:

– Fôrprodusentene ønsker fiskeolje, særlig av lodde. Men den søramerikanske fiskeolja har mer Omega 3 enn den norske.

To garderober

I 1983 stod den nåværende fabrikk ferdig, og nå kommer 23 mennesker på arbeid her hver dag. Karin Larsen er skiftebas og den eneste kvinnen på silofabrikk. I ni år har hun jobbet innenfor den mannsdominerte bransjen.

– Jeg trives, smiler hun og sjeneres ikke nevneverdig av lukta.

– Vi bytter jo alle klærne her og har ikke noe med hjem. Har en garderobe til arbeidsklærne og en til de andre klærne, forteller hun med hendene dypt nede i røde kjeledresslommer.

Ikke knapphet på knapper

En middels stor, blank metallboks begynner å pipe, og Karin ordner opp.

– Den fikk for lite vann, forklarer hun,

FISK PÅ GLASS:

Fabrikkssjefen viser frem en sildepolter.

omgitt av skinnende flater og visere som peker på tall. Runde, små lys i rødt, grønt og gult står på rekke og rad nedover kontrollpanelene. En oransje lapp forkynner at 380 volt løper fram og tilbake bak metallet. Lysende, røde streker strekker seg loddrett opp så langt de får til.

Stramt og hett

Et par arbeidssko med tjukk såle knirker mot gulvet og trækker bort til ei dør. "Støysone. Bruk hørselvern" formaner et skilt, og skosålene forserer dørterskelen. Den stramme lukta der inne slår nesa halvt i svime. Silda og lodda har samlet alle sine sterkeste dunster i en stor sky som dumper ned i lungene og trenger seg inn i munn og øyne. Ei stor vifte brøler av full hals, og maskinene svetter olje og jobber fram en tett varme.

– Vi kan drive av 20 tonn kondensat i timen, forteller fabrikkssjefen.

To-tre dråper tar følge ned fra et rør. På gulvet finner de slekt og venner som har dannet en sleip, liten dam.

Fyrer med sild

– Vi produserer 170 kilo mel per tonn lodde og hadde ei omsetning på 80 millioner kroner i 1999, ramser Kjell-Bjørn opp. Tallene er store, og forbruket av fyringsolje sklir inn i rekka av høye tall.

– Fabrikkene bruker 30.000 kilo drivstoff i døgnet, og det er som en båt med 10.000 hestekrefter som står og går hele tida i 24 timer, fortsetter Kjell-Bjørn.

Om fabrikkene hadde blitt matet med vanlig svart olje, ville sparegrisen fort ha

gått tom. Derfor bruker TROFI egenprodusert fiskeolje i stedet.

– Men dette gir ikke mer lukt, lover TROFI-sjefen.

Million på million

På brygga nedenfor fabrikkene losses 130 tonn fisk i timen, og dette blir til 1,2 millioner tonn råstoff i året.

– Lossing av båtene er også ei utfordring når det gjelder lukt. På grunn av terrenget stiger lukta, det fylles opp med kaldluft fra sjøen, og lukta følger etter, forklarer Kjell-Bjørn og bemerker:

– Fisken som skal produseres om et døgn eller to svømmer fortsatt i havet.

Lukta til himmels

Ei ny pipe ligger på tegnebordet.

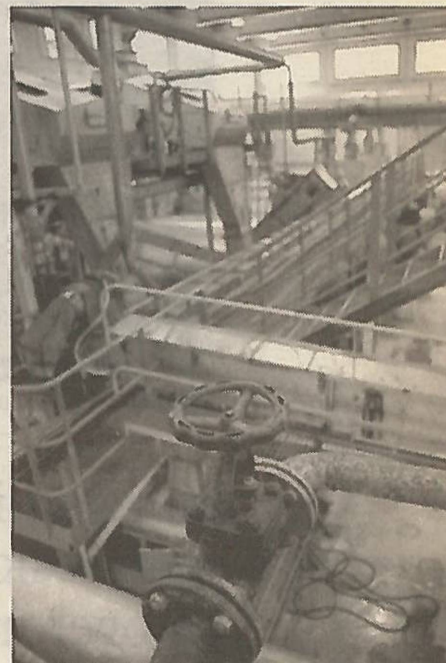
– Planen er å forlenge skorsteinen med sju meter. Opprinnelig var to kjeler tilknyttet skorsteinen, så nå som det bare er en, blir hastigheta litt lav. Derfor skal vi få ei smalere og lengre pipe, slik at hastigheta øker. Dette skal føre lukta lenger opp og bort, håper fabrikkssjefen.

Tekst TRINE ANDREASSEN

Foto JON TERJE EITERÅ

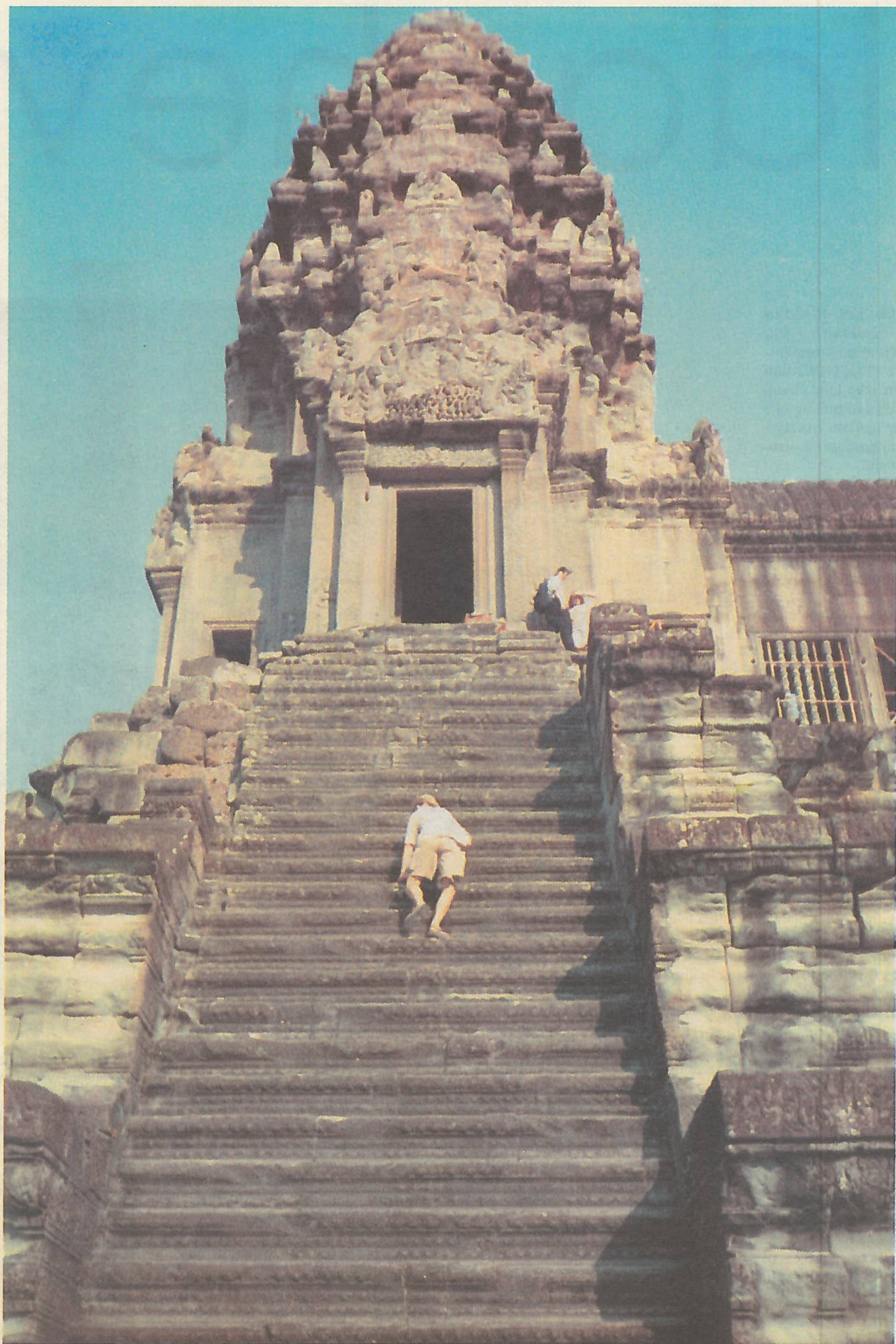

PÅ SKIFT: Karin Larsen er skiftebas, og den eneste kvinnen på sildefabrikk.

KJÆRE BERTHA: Her er det akkurat så mange rør som en skikkelig fabrikk skal ha.

Det guddomme

YDMYKHET: Trappene opp til toppen av Angkor Wat er stupbratte. Mennesket må bøye seg for gudene i ydmykhet og ærefrykt.

Morgendisen ligger fortsatt over Bangkok. En gruppe mennesker setter seg inn i en liten buss. Kursen legges østover mot Kambodsja og tempelbyen Angkor.

ige riket

I 1975 tok kommunistiske Khmer Rouge makten i Kambodsja etter en fem år lang borgerkrig. Omtrent hver femte kambodsjaner mistet livet ved massakre, tortur, strabasøst tvangsarbeid, sult og sykdom under Khmer Rouge-lederen Pol Pot.

Landeveistrøveri i jungelen

For inntil tre år siden var det særdeles utrygt å ferdes i Kambodsja. Fortsatt er det kun enkelte steder det er helt trygt. Mange deserterte soldater fra krigens dager livnærer seg av å rane dumdristige turister utenfor allfarvei.

Sola kryper opp på himmelen når vi krysser grensen til Kambodsja. Et gigantisk lass med rissekker trekkes av en stor folkemasse bortover det brunsvide greset. Roping og skråling. Etter utfylling av noen skjemaer er vi en liten gruppe turister som kommer inn i Kambodsja.

Krigens mange ofre

I 1978 invaderte Vietnam sitt naboland Kambodsja og startet dermed en 13 år lang krig mellom de to landene. En ekstrem geriljakrig som krevde mangfoldige ofre.

I grenselandsbyen kryr det av mennesker. På tross av lemlestelser og fattigdom er ansiktene vennlige. Under en brennhet sol setter tretten stykker seg på sekkene

sine på lasteplanet på pickupen. Dermed bærer det avgårde. Den kambodsjanske sjåføren legger seg på en grusvei rett frem i det tørre steppelandskapet. Så forsvinner veien.

Den dansende veien

Det er ikke uten grunn at denne strekningen kalles dancing road. Underlaget av jordhauger og istykkerrevne bruer over uttørkede elver gir kroppen en sjelden påkjenning. Vi hopper alle skyhøyt bakpå lasteplanet. Det er flatt og øde, og solen er blitt en plage. Så detter hjulet av.

Etter ti timer på den dansende vei ankommer vi omsider landsbyen Siem Reap. Da har pickupen vår mistet tre hjul, og vi har måttet haike videre med traktor. I Siem Reap finner vi et lite motell hvor våre mørbankede kropper får mykt underlag.

Den glemte guddommelige by

Dagen etter tar vi oss inn til Angkor. Det enorme tempelkomplekset består av nærmere 100 templer spredt rundt i jungelen og er fra det mektige, tusen år gamle Khmer-riket. En million mennesker bodde i Angkor, som på den tiden var verdens største by. Underverket ble glemt av verden i flere hundre år før den franske

arkeologen Henri Mouhot fant det i 1860 ved en mer eller mindre tilfeldighet.

En enorm vollgrav åpenbarer seg. På en enorm, kunstig øy i jungelen ligger et tree-tasjers, gigantisk tempel med forbløffende utsmykninger. Angkor var gudenes by, og ingen vet ennå helt hvordan innbyggerne klarte å bygge disse fantastiske byggverkene i massiv stein.

Av en annen verden

I 1993 grep FN inn og satte igang nyvalg, etter år med politisk vanskjøtsel. I disse dager jobbes det med å stille de gjenværende lederne i Khmer Rouge for retten etter krigsforbrytelsene på slutten av 1970-tallet.

Vi rakk kun å se en liten bit av dette bortgjemte landet, hvor befolkningen, på tross av landets grusomme historie, ga oss smil og vennlighet. En kan ikke annet enn å forbløffes og forskrekkes av Kambodsja. Det er grusomt at slik despotisk vanskjøtsel i kombinasjon med årevis krig har ødelagt så mye. Allikvel, det er godt å oppleve et slikt vennlig folk i slike guddommelige omgivelser av en annen verden.

Tekst MORTEN ODDVIK
Foto LARS KRISTIAN FLEM

I JUNGELENS KLØR: Ta Prohm er det eneste tempelet som er uberørt av arkeologer. Faller trærne, faller tempelet.

DEN HVITE MANN: Etter århundrer i glemsel kommer eventyrlystne til Angkor.

RØD SOL: Jungeldisen gjemmer solen og skaper mystikk ved Angkors templer.

— **Kommentar** —

Hest, bli ved din lest

I Norge har det vært tradisjon å lage film av norsk litteratur. Nå er det Morgan Kane sin tur.

I disse dager lages det film av Morgan Kane. Fra Kjell Halbings penn har det kommet mangfoldige skudd fra hofta, og en heftig dunst av hestemøkk har fulgt mannens forfatterskap. Det er ikke på noen måte nytt at norske filmskapere tyr til litteraturen for å finne noe å feste til lerretet. Bjørnstjerne Bjørnsons *Fiskerjenta* med alle mødres hel-tinne Herborg Kråkevik er også i disse dager festet til filmrullene. Hamsuns klassiske verker har jo gang på gang blitt filmet.

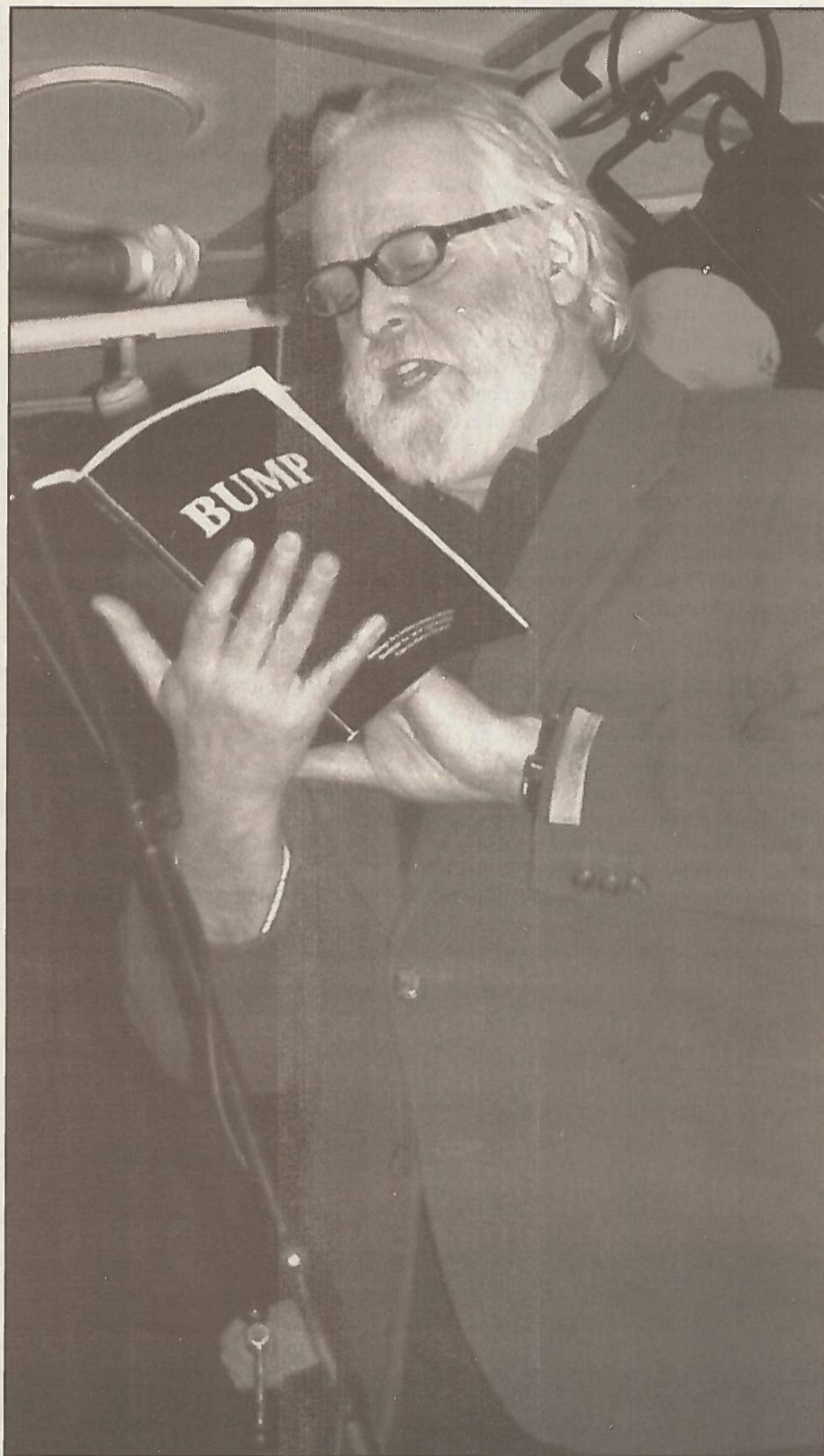
Agnar Mykles egen Ask Burlefot planlegges også om ikke så lenge å havne på det store lerretet. Dette er en karakter i norsk litteratur som mange har et sterkt forhold til. Det kan falle begge veier. Men i utgangspunktet er bøker til for å leses, og ikke filmes. Problemet er velkjent. Her til lands har vi rett og slett ikke manusforfattere som er dyktige nok til å kunne produsere noe eget for dette genuine mediet, som film tross alt er.

At det ikke finnes dyktige manusforfattere her til lands er nok ikke helt sant. Enkelte dyktige folk har satt dette til skamme. Heldigvis. Det kan heller være gjennom en heller laber norsk filmhistorie. Men det er trist at produsenter og regisører ikke har tort å satse på ukjente navn og ukjente manus. Tar man Hamsun, så vet man hva man får. Hadde man enda satset litt mer på rene filmmanus.

Nå kommer det nyutdannede, ferske hoder fra Filmhøgskolen på Lillehammer. Det kan bli en vitamin-innsprøytning i norsk film og ikke minst norsk kulturliv generelt. At man låner og inspireres av de ulike kunstarter er bare sunt, men man må kunne satse ene og alene på manus for film i større grad. Det kan vise seg lurt. Norsk western gjør seg mest sannsynlig best i bokform. Tror Mr. Kane er enig.

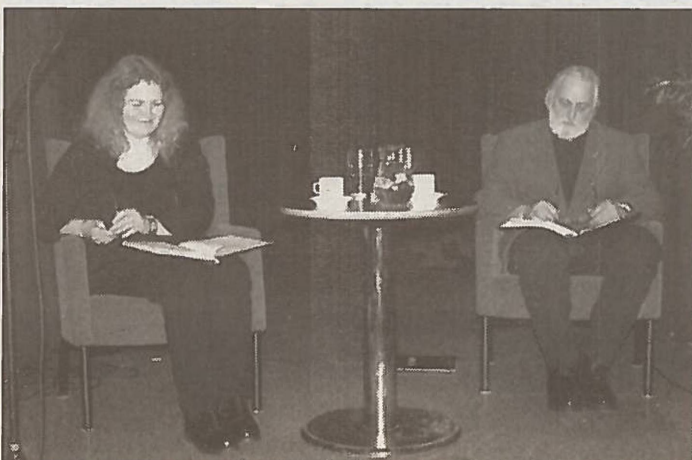
Kultur

— Et spill av brunst og bedrag

PATOS: Eikås leser med patos på Teaterkafeen.

Alle foto ANDRÉ BRUUN

LITTERATENE: Eikås og Hageberg koste seg med det framømte publikum.

Går i studio

Tromsøbandet Prentice Wood drar til Oslo for å lage plate. Målet er å spille inn minst åtte egenproduserte låter. — Plata vil bli trykket opp i x antall eksemplarer og gitt ut senere, ifølge trommmis Andreas Jentoft. Prentice Wood har spilt på en rekke tilstelninger i Tromsø siden oppstarten i 1998.

Slik innleder Pål Eikås sin tolkning av maleriet *Nordens Paris*, hovedteksten under årets første litterat på Teaterkafeen. Litteraten gjennoppstår, og først ute var Pål Eikås og Margunn Hageberg.

Hovedtema for begge lyrikerne finnes blant Tromsøs utallige utesteder, buss-sjåfører, statuer og institusjoner.

— Jeg har valgt å erobre Tromsø slik Franco erobret Spania, gjennom de fem kolonner. I Tromsø finnes de i sør, Ølhallen, i nord, Gjøa pub, i øst, Skarven og i vest, Rudys pub. Byfolket er den femte kolonne slik det var for Franco, forklarer Eikås.

Vel inkluderende

Både han og Hageberg nærmer seg byen gjennom humoristiske skildringer av alt som er Tromsø. Fra bussjåfører til kommunestyremedlemmer. Kanskje tekstene til tider ble litt preget av dette behovet for å inkludere alt i byen, som ikke hadde fått sin pris ennå. Dette førte til at seansen til tider ble litt usammenhengende, og hver ting sin tid i rampelyset vel knapp.

Utdannede litterater

Hva som kanskje er vel så interessant som selve Litteraten, er det uomtvistelige faktum at begge lyrikerne kan skilte med solid universitetsutdannelse og diplom ved et av de studiene som har høyest opptaksterskel, nemlig forfatterstudiet i Tromsø.

— Vel, en blir aldri ferdig utdannet, men forfatterstudiet er bakgrunnen til at jeg er der jeg er nå, forteller Eikås.

— I utgangspunktet kan alle bli forfattere, en trenger bare et godt manus, slår Eikås fast. Forfatterstudiet tar opp nye studenter hvert 2. år, på bakgrunn av presentasjonstekster som søkerne må legge ved søknaden.

Litteratens lodd

— Å være forfatter er hardt arbeide, kan Eikås avsløre.

— En er i tillegg til et manus, avhengige av forlagsdirektører som liker det en skriver, man er prisgitt konsulenter, så det kan være vanskelig å innrette seg etter et forlag. Det er viktig, jeg trenger det i alle fall, å være fri til å skrive om det som interesserer meg, fortsetter Hageberg. Det virker i alle fall som fremtidige litterater ser forfatterstudiet som en glimrende mulighet til å vekke interessen hos potensielle forlagskonsulenter, og forfatterstudiets årbok, BUMP, inneholder mange perler fra fremtidige lyrikere.

— Makta rår ikke, det er teksten som rår! avslutter Eikås.

Ro og melankoli

STRENGER: Midnight Choir spilte på flere strenger.

konsert
Midnight Choir
Driv
11. februar

Bandet Gorgeous lever opp til sitt navn og rykte. Etter deres oppvarming og Midnight Choirs avslutning er det ikke noe annet adjektiv som passer bedre for denne kvelden enn nettopp: Gorgeous.

Etter en del organisering med stoler og bord kunne de omkring 300 fremmøtte endelig sette seg ned. Stemningen var behagelig.

Kulinarisk

Den ble enda mer behagelig når Gorgeous entrer scenen klokken 21.50. De serverte klokkeklare toner til forrett. Midnight Choir kom på og serverte en hovedrett av kulinarisk art. Og om ikke tungt fordøyelig, så i hvert fall ikke lett å glemme...

Luftlomme

Midnight Choir begynte kvelden med å skape scenen om til noe som minner om en luftlomme på havets bunn. Rundt omkring hang det uroer. Med blått lys

kastet ned på scenen, ble to stearinlys tent. Bassist, Ron(ny) Bystrøm Olsen spratt en pils og plasserte seg ved sitt gigantiske instrument. Bror og gitarist Atle "Al De Loner" Bystrøm tar gitarer fatt, Paal Flaata griper mikrofonen. Første låt *Painting By Matisse* er igang. Publikum er bergtatt og musestille...

Uroer(e)

Muddy River of Loneliness var nok en av de låtene som vakte mest oppmerksomhet blant de betalende på Driv. Mens Al De Loner spiller piano, munnspill og rister på rytmebokser. Ron lager mystikk ved å riste forsiktig på uroene. En helt spesiell stemning på studenthuset oppsto. Likevel

begynte det å bli vel mye prating i krokene. Det virket nesten som om at de som ikke fysisk kunne se scenen, ikke var på konsert.

Dagens tekst

Etter tolv låter takket Midnight Choir for seg og forlot arenaen. Men publikum ville ha mer. Så når ståpelsen knapt har lagt seg kom de tilbake og spiller to låter til. De spilte blant annet låta Paal kaller dagens tekst; *Violence of the World*. Mange gamle og nye fans kan bevege seg hjemover etter en behagelig konsert.

Tekst MARIANN S. KARLSEN
Foto JEANETTE ÅSHEIM

Prikkfri Chick

PIANO:
Chick og vennene hans spiller jazz.

konsert
Chick Corea
Kulturhuset
6. februar

Det er ikke hver dag Tromsø får et så celebret besøk som da Chick Corea kom til Kulturhuset tirsdag 6. februar.

Pianisten Chick Corea, vinner av 10 Grammy awards, er behørig omtalt i alle introduksjonsbøker til jazzens historie, og har spilt blå toner med ingen ringere enn Stan Getz, Miles Davis, Herbie Mann, John Patitucci og en rekke andre legendariske jazzmusikere.

Blåsende trøndere

I Tromsø var det elleve blåsere, en gitarist, en bassist og en perkusjonist fra Trondheim Jazzorkester, som fikk bryne seg mot Coreas eminente piano. Det fikk de også under fjorårets jazzfestival i Molde, hvor de høstet lovord og begeistring. Rikskonserterne samarbeider med Midtnorsk Jazzsenter om Norgesturneen, og Erlend Skommelsvold er kunstnerisk leder og dirigent.

Prikkfritt og selvsikkert

Skommelsvold har i tillegg komponert tre av konsertens stykker, *Koral & Ballade*, og *Suite nr.1 & 2*. Ikke de beste, riktignok, men så stod da også låter som *Little Flamenco*, *Return to Forever*, og *Armandos Rhumba* på programmet. Trondheim Jazzorkester fremstod med selvsikkerhet, og Corea spilte like liffig og prikkfritt som forventet.

Dynamikken uteble

Hele konserten gikk jevnt og trutt på skinner, men det hele fremstod likevel som en anelse striglet og glattkjemmet. Hele elleve eminente blåsere gikk frem på scenen i tur og orden og spilte solo, men de uforutsigbare krumspringene uteble, og derved også den store dynamikken. Perku-

sjonisten, Håkon Mjåset Johansen gjorde derimot en formidabel jobb, med sine andaktsløse utfordringer til Corea, og et forrykende spill det stod gnister av.

Høydepunkter

Det var da også Johansen, bassisten Steinar Rakne, og - sjefen sjøl - Chick Corea, som serverte kveldens høydepunkt. Samspillet de imellom var en fryd å høre på. Alt i alt var det en god, solid konsert, men den kunne ha trengt mer dynamikk, og desverre var det først mot konsertens slutt at høydepunktene kom tett i tett.

Tekst ERLEND PAASCHE
Foto ANDRÉ BRUN

PLATEKOMPANIETS TOPP 15

149⁵⁰

1. COLDPLAY / Parachutes (2CD) 149⁵⁰
2. KINGS OF CONVIENCE / Quiet Is The New Loud... 149⁵⁰
3. DIDO / No Angel 149⁵⁰
4. MC MUSIC 14 149⁵⁰
5. ABSOLUTE R&B 149⁵⁰
6. DUMDUM BOYS / Schlägers 149⁵⁰
7. WYCLEF JEAN / The Eclectic - 2 Sides II A Book 149⁵⁰
8. OUTKAST / Stankonia 149⁵⁰
9. KLOVNER I KAMP / Bjølsen Hospital 149⁵⁰
10. UB40 / The Very Best Of 1980-2000 149⁵⁰
11. MADONNA / Music 149⁵⁰
12. BRISKEBY / Jeans For Onassis 149⁵⁰
13. HUEY LEWIS AND THE NEWS / The Heart Of Rock & Roll 149⁵⁰
14. FRAGMA / Toca 149⁵⁰
15. SISSEL / All Good Things 149⁵⁰

STREETSOUL

79⁵⁰/119⁵⁰

- GURU'S JAZZMATAZZ / Streetsoul 79⁵⁰
- A TRIBE CALLED QUEST / The Anthology (2CD) 79⁵⁰
- LUCY PEARL / Lucy Pearl 79⁵⁰
- EMINEM / The Marshall Mathers LP 99⁵⁰
- CRAIG DAVID / Born To Do It 99⁵⁰
- DR DRE / 2001 99⁵⁰
- ERYKAH BADU / Mama's Gun 99⁵⁰
- XZIBIT / Restless 119⁵⁰
- MUSIQ SOULCHILD / Ijuswanaseing (I Just Want To Sing) .. 119⁵⁰
- DESTINY'S CHILD / The Writing's On The Wall (2CD) .. 119⁵⁰

RESPECT THE ROCK

79⁵⁰/119⁵⁰

- SOUNDTRACK OF OUR LIVES / Behind The Music ... 119⁵⁰
- HÅKAN HELLSTRÖM / Känn Ingen Sorg För Mig Göteborg .. 119⁵⁰
- TORTOISE / Standards 119⁵⁰
- STEPHEN MALKMUS / Stephen Malkmus 119⁵⁰
- CREED / Human Clay 119⁵⁰
- LINKIN PARK / Hybrid 119⁵⁰
- MOTORPSYCHO / Barracuda - EP 99⁵⁰
- LIMP BIZKIT / Chocolate Starfish & The Hot Dog Flavored Water 99⁵⁰
- QUEENS OF THE STONE AGE / Rated R 99⁵⁰
- FRANK BLACK & THE CATHOLICS / Dog In The Sand . 99⁵⁰
- DANDY WARHOLS / Thirteen Tales From Urban Bohemia 79⁵⁰

QUIET IS THE NEW LOUD

29⁵⁰/119⁵⁰

- SONDRÉ LERCHE / You Know So Well - EP 29⁵⁰
- MADRUGADA / Hands Up - I Love You - EP 49⁵⁰
- SISTER SONNY / Duperbeach - EP 49⁵⁰
- LAMBCHOP / Nixon 79⁵⁰
- LOW / Things We Lost In The Fire 119⁵⁰
- GRANADA / Granada 119⁵⁰
- THE GENTLE WAVES / Swansong For You 119⁵⁰

SMOKER'S DELIGHT

79⁵⁰/199⁰⁰

- DIMITRI FROM PARIS / A Night At The Playboy Mansion 79⁵⁰
- GROOVE ARMADA / Vertigo 79⁵⁰
- ST GERMAIN / Tourist 99⁵⁰
- PALACE OF PLEASURE / Betty Ford, Here We Come 99⁵⁰
- BEADY BELLE / Home 119⁵⁰
- JAZZANOVA / Remixes 1997-2000 (2CD) 179⁰⁰
- DIVERSE ARTISTER / Chillout Session (2CD) 199⁰⁰

OSLO

Bogstadveien 40
Man-fre 10-22,
lør 10-20, søn 11-21

Byporten Shopping
Man-fre 9-22,
lør 10-20, søn 13-19

Grønland T-bane
Man-fre 10-22, lør 10-20,
søn 13-19

Stortingsgaten 22

Man-tor 10-23,
fre-lør 10-24, søn 12-23

BERGEN

Torgallmenningen 5
Man-tor 9-22,
fre-lør 9-24, søn 13-22

STAVANGER

Søregata 9
Man-lør 10-22, søn 13-21

TROMSØ

Nerstranda senter
Man-fre 10-20,
lør 10-18

TRONDHEIM

Munkegata 31
Man-fre 10-22,
lør 10-20, søn 13-19

Kultur på nett

Den norske kulturportalen kulturnett.no er blitt relansert i ny og forbedret utgave. Nettsiden ble åpnet 15. februar, og nå er Arkivnett, Biblioteknett, Kunstnett, Museumsnett og Kulturnett samlet under én portal med helhetlig struktur og design og er til sammen den beste og bredeste oversikten over norsk kultur på Internett, skriver aftenposten.no.

Naken damejesus

Brooklyn Museum i New York har for tiden en kunstutstilling hvor Kristus blir fremstilt som naken dame. Beskyldninger om blasfemi hagler mot museet i New York. Brooklyn Museum har vært i storm før, senest da Jomfru Maria var avbildet med dyremøkk smurt utover maleriet. Det er ikke stort fredeligere nå, etter åpning av utstillingen 16. februar. Kunstneren Renee Cox svarer at hun vil sette søkelys på den katolske kirkes motstand mot kvinnelige prester, i følge dagbladet.no.

Mer mannskor

I mai 2002 arrangerer Norges Korforbund Hordaland en stor mannskorfestival i Bergen. Festivalen har fått navnet *Heftig og Begeistret* naturlig nok. Gutta fra Berlevåg er invitert, og filmen vil bli vist under festivalen. I tillegg blir det konserter, et faglig forum for dirigenter og formenn, og en stor sangerfest i Grieghallen. Leder i Hordaland, Arne Petter Iversen, sier til Nordlys at dette vil bli den største mannskorfestivalen på årtier.

Makaber fornøylespark

I det nyåpnede Stalinworld i Litauen kan publikum vandre blant gamle sovjetiske statuer, mens de overvåkes av bevåpnede dukker. Parken har vakt sterke reaksjoner fra medlemmer av Litauens parlament, som kaller prosjektet smakløst og mener det er kynisk ovenfor de mange millioner menneskene som døde under Stalins regime.

Turnerende fanter

Rocken står trygt og godt, mener Gluecifer. Også i Tromsø.

Gluecifer står oppstilt i et hjørne på Kaos, der bandet skal spille sin andre konsert i Tromsø i løpet av to dager. Bandet er godt i gang med lydsjekk. Den ekstravagante, hvite dressen vokalist Biff Malibu var ikledd under gårdsdagens konsert på Strøket ligger pent henslengt over en forsterker.

Sympatiske bønder fra nord

Når lyd og komfort er erklært tilfredsstillende på Kaos, lar Oslo-bandet sine kroppslige behov stå i fokus og bestemmer seg for å ta spise på det eneste stedet i Tromsø et ekte rockeband kan ta seg en burger. På Blå Rock. Det har lenge gått rykter om at Gluecifer og Tromsø har et godt forhold til hverandre. Gitarist Captain Poon gir Tromsø god karakter.

– Alltid bra i Tromsø. Folk her digger tydelig å bli underholdt. På tross av at dere er en gjeng med bønder, så funker det alltid flott, allikevel. Ting er avslappet her, liksom, konstaterer Captain Poon.

Seriøs trøkk

Tromsøvisitten er en del av en vidtomfavnende konsertvirksomhet der turneen tilsynelatende aldri stopper. Den går litt i rykk og napp. Bandet tipper selv at det i løpet av året blir rundt en 150 konserter.

– Vi har turnert USA før vi kom hit, og nå har vi planer om å ta oss en runde i Europa. De siste årene har vi vært på veien nesten hele tiden, forteller Captain Poon. Gluecifer vil at folk skal ha det gøy på konsertene, men nekter å bli betraktet som useriøse.

– Vi tar sterk avstand fra det jeg vil kalle den engelske influensen. Band med fjollete dekanens som spiller forsiktig. Det er rart at band som har et mer forsiktig uttrykk automatisk blir oppfattet som mer seriøse enn band med trøkk. Vi forlanger å bli tatt på alvor, selv om Gluecifer gjør det gøy å gå på konsert, sier Captain Poon.

Skuffelse i nirvana

Det var stor ståhei da bandet nylig signerte kontrakt med det anerkjente og myteomspunne amerikanske plateselskapet Subpop. Et selskap som i sin tid stod for lanseringen av Nirvana. Samarbeidet viste seg å være kortvarig for Gluecifer, og bandets framtid ligger nå åpen. Med røffe ord slår Biff hardt ned på Subpop.

– Kontrakten med Subpop er brutt. De er noen drittsekker. Selskapet tok seg vann over hodet og klarte ikke å leve opp til det de hadde lovet oss. Vi har også brutt med vårt svenske plateselskap, White Jazz, og står nå uten platekontrakt.

Ingen moralske skrupler

Gluecifer kan berolige publikum med at de har noe i emminga.

– Vi kikker rundt etter ny kontrakt, kanskje med et uavhengig selskap i Tyskland eller USA, eller en "majorlabel" i Norge. Det er ingen små plateselskap i Norge i dag som passer for oss, og vi har ingen moralske skrupler mot å signere kontrakt med en stort selskap. Det nye albumet kommer til høsten uansett.

Tekst CHRISTOFFER EILIFSEN
Foto AUDUN RUNDBERG

Madrugada på MH

9. mars kommer Madrugada for å holde konsert i MH-bygget. Samfunnet er arrangør og gjenoppliver en gammel tradisjon med konsert på universitetsområdet.

Madrugada slipper sin nye plate bare dager før konserten i Tromsø og på universitetsområdet.

– Det blir veldig spennende med Madrugada på campus. Det er ålreit med litt liv og røre her på universitetsområdet også, uttaler Jostein Trollvik hos Samfunnet.

Samfunnet etter Driv

Siden åpningen av Driv i april i fjor har de fleste konserter funnet sted på Driv. Samfunnet og Driv har samarbeidet om en del av konsertene som har funnet sted.

– Det er viktig med en god dialog mellom Samfunnet og Driv. Vi har hatt en konkurranse om rekruttering. Da Driv startet, gikk mange fra Samfunnet over til Driv. I begynnelsen hadde vi kommunikasjonsproblemer, men vi har skjont på begge sider at et samarbeid gir oss begge, sier Trollvik.

Aktivitet på campus

– Det kan kanskje være en visjon for fremtida at Samfunnet og TSI kan flytte ned til Driv, så vi samler alt i sentrum. Men jeg synes det er et poeng å holde igjen litt på campus. Det er ikke

fordelaktig at campus dør ut. Det er klart det skal være aktivitet og studenttilbud i sentrum, men for Samfunnet er det viktig at det er aktivitet på campus.

– Kjempebra konsert

Samfunnets store prosjekt, UKA 2001, er under planlegging og i den anledning vil mange konserter og andre aktiviteter tilfalle universitetsområde. Men først er det Madrugada.

– Madrugada blir i hvert fall en kjempebra konsert, avslutter en entusiastisk Trollvik.

Tekst MORTEN ODDVIK

TØFFE GUTTER: Gluecifer er for tiden uten plateselskap, men lover et nytt album med Danny Young.

TETT PÅ:
Gluecifers tilhørere presset på for å nå opp til stjernene.

Hard rock i hvit dress

konsert
Gluecifer
Strøket
8. februar

Menneskemengden som stilte opp på Strøket for å bevitne Gluecifer i aksjon, fikk servert det de kom for.

Gluecifer har vært i Tromsø med formidabel suksess tidligere, både i følge dem som var tilstede og i følge bandet selv.

Hardtslående konfirmasjonsdress

Dermed svedde forventningene rimelig tett oppunder takhøyde da bandet gjorde sin entre på Strøkets scene torsdag 8. februar. Med vokalist Biff Malibu kledd i en blendende hvit konfirmasjonsdress, sto Gluecifer for en snau times hardtslående moro. Med enkle, presise og mektige gitarriff strømmende i et forrykende tempo fra scenen, ble det fort hett i salen. Publikum ga fortreffelig og korrekt respons til musikken, som best kan beskrives som hard rock ispedd visse pønk-elementer.

Tettpakket ungdom

Kjernesunn ungdom i varierende aldersgrupper hoppet og spratt i tett klyngeformasjon til takten av raske trommer. Både gitarist i Gluecifer, Captain Poon, og noen av de mer vågale delene av publikum utførte vellykkede forsøk på 'stagediving' under bandets opptrreden. Det er alltid moro med stor publikumsaktivitet på konsert, og dette var da så absolutt intet unntak.

Feminin overraskelse

Bandet gikk raskt og brutalt gjennom et sett bestående av gamle slagere og nye takter i en heftig blanding, og tok seg et ekstranummer som inkluderte Cheap Trick-låten *Surrender* i Gluecifer-versjon. På tross av at det hele var en særdeles underhol-

dende affære, kom det ingen store overraskelser denne kvelden. Det mest overraskende ved konserten var faktisk den høye andelen jenter tilstede på en konsert innenfor en så testosteronbefengt musikksjanger.

Manglende nyskaping

Innrømmes må det, spesielt for dem som har sett Gluecifer før, at det savnes en viss nyskappende tvist til konsertopplevelsen bandet tilbyr publikum. Men på en annen side, de delene av publikum med høye forventninger gikk nok lykkelig til sengs, og ellers hadde jo alle en fabelaktig festlig aften. Så hva har man egentlig å klage over?

Tekst CHRISTOFFER EILIFSEN
Foto AUDUN RUNDBERG

Fra venstre: Captain Poon, Jon Average, Raldo Useless, Biff Malibu og

Uten utropstegn

kunst
Fire utstillinger
Diverse kunstnere
Tromsø kunstforening

Fire kunstnere åpnet onsdag 15. februar sine utstillinger på Tromsø Kunstforening. Det er ikke akkurat snakk om kunst som skriker høyt.

Her finnes bilder som kunne ha vært fra et familiealbum, lærereter med store ensfarvede flater, en stille hverdagskunst formidlet ved og i gjennom ulike uttrykksformer. En protest mot vår tids tempo og medias upersonlige skandaleinteresse.

Karlstad mot strømmen

I Mari Karlstads fotoutstilling *Ung i Norge, ung i Afrika - I og II*, går vi nært på en familie med afrikansk opprinnelse. I del I benytter hun seg av portrettet som uttrykksform, mens bildene fra del II, minner om et familiealbum.

– Jeg er klar over at jeg går mot strømmen, sier hun, idet hun unngår bruk av utropstegn og adrenalin i sin kunst. Disse delene kommer som en naturlig fortsettelse av hennes forrige utstilling, *En by, 100 nasjoner* fra 1994. Antirasisme er stikkordet, og hennes mål er å vise det naturlige mennesket gjennom nærhet, for å bryte ned følelsen av avstand og redsel.

Videokunst om fart og ømhet

Enkelheten finner vi også igjen i Ingrid Brevens videoinstallasjon, *Tempus 2000*. Om du har god tid og ønsker å berøre litt av evigheten, kan du her oppleve nærmest umerkelig bevegelse gjennom et tradisjonelt fartssymbol, nemlig bilen. Den andre videokunstneren er Anne Lise Stenseth, som i sin video *Harvest* beskriver to eldre mennesker under et hverdagsmåltid. Ved nærgående kameraføring treffer hun tvedygdige strenger av ømhet og ubehag. At detaljene fra bevegelsene i dette måltidet kan berøre så sterkt er nesten overraskende.

Til ettertanke

– Folk flest ønsker kunst som er vanskelig å lage og lett å forstå., mener Lars Strandh, kunstneren bak maleriserien *I stormens øye*. – Alt annet foregår så raskt, vi er alltid på spranget, påpeker han og ønsker å gi folk en meditativ opplevelse i stille ettertenksomhet. I maleriene sine har han søkt å skrelle bort alt som ikke betyr noe. Om du vil sette av en stille stund til meditasjon og filosofi, kan disse utstillingene være noe for deg.

MENNESKET:
Mari Karlstad viser det naturlige mennesket i fotoutstillingen *Ung i Norge, ung i Afrika - I og II*.

Tekst STINE LARSEN
STIG ROAR WANGSBERG
Foto BENJAMIN STORM

Under frosne tromsøpalmer

Har du tenkt på at mens du ønsker deg til fjernere himmelstrøk, er Tromsø-hverdagen for noen et eksotisk eventyr?

Tekst SILJE H. RYVOLD

Dette er en opplevelse Tromsøs internasjonale studenter har til felles, midt i et mangfold av nasjonaliteter, kulturer og grunner for å ha forlatt det kjente og kjære til fordel for et nytt liv på nesten 70 grader nord.

Høy trivsel

– Jeg ville gjøre noe annet og hadde hørt mye bra om Tromsø, forteller Ilona (21) fra Finland og forsikrer oss om at hun stortrives.

Og det er hun ikke alene om, skal man tro stemninga på ISUs velkomstfest for internasjonale studenter. Den får nesten taket på Løkta til å løfte seg, etter hvert som den ene nasjonaliteten etter den andre gjør sin entré.

Store forskjeller

– Jeg liker vinterværet godt, det er mye mildere enn hjemme, forteller Devin (26) fra Canada.

Da er det noe annet med Solomo (26) fra Etiopia.

– Temperaturen er den største forskjellen. Jeg trodde ikke det gikk an å bo et så kaldt sted, men nå vet jeg at det er mulig, ler han med 1,5 måneder med kalde grader på baken.

Globale Ørndalen

UiTø har mellom fire og fem hundre internasjonale studenter fra alle verdenshjørner, eller rundt åtte prosent. Svært mange av disse bor i Ørndalen.

– Vi har et kjempebra sosialt miljø. Nesten som et eget lite samfunn, smiler Ilona.

– Men det hadde vært bra med flere nordmenn, så det hadde det kanskje blitt lettere å integrere de internasjonale studentene med de norske, mener danske Sigrid (22).

Nordmenn

– Nordmenn er snille, vennlige og høflige. Det kan være vanskelig å komme i kontakt med dem i begynnelsen, men når man blir kjent med dem, er de veldig åpne og varme mennesker, smiler Solomo.

– Vi kunne nok ha vært flinkere til å ta initiativ selv til å få kontakt med norske studenter, innrømmer Ilona.

– For mange er sikkert språket en barriere, mener tyske Holger som selv har vært i Tromsø i to år og snakker godt norsk.

Samhold

Andrey fra Russland stortrives i Ørndalen og smiler stort til sin norske samboerkamerat Jan Erik.

– Det er viktig å åpne seg og kvitte seg med inngrodde holdninger og fordommer, sier han og forteller om et glødende internasjonalt samhold det store flertallet går glipp av. Og at et multikulturelt miljø skaper samhold er et faktum det er verdt å merke seg.

PÅ ETT BRETT: Fra venstre sitter Devin, Ilona, Sigrid og Holger.

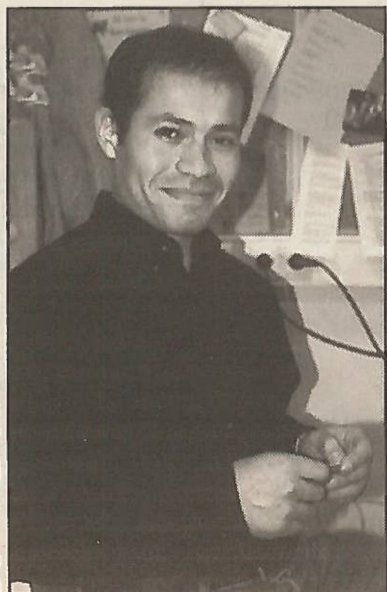

SKØYERE: Norske Jan Erik (til venstre) og danske Jon underholder med den klassiske togsketsjen under festen på Løkta.

Studentunionen opp fra asken

Internasjonal Studentunion (ISU) er en antirasistisk, ikke-kommersiell, ikke-politisk og ikke-religiøs landsdekkende studentorganisasjon for alle internasjonale studenter ved høyskoler og universiteter i Norge.

HJELPENDE HÅND:

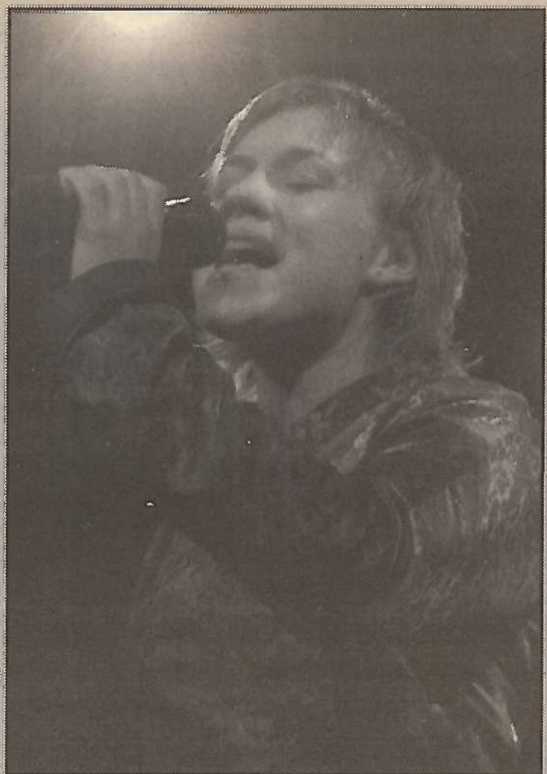
Eduardo Grimaldo, visepresident i ISU, organiserer sosiale aktiviteter og hjelper utenlandske studenter i ishavsbyen Tromsø.

Alle foto SILJE H. RYVOLD

Organisasjonen er nært tilknyttet Norsk Studentunion (NSU) og er representert i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. ISUs mål er å fremme internasjonale studenters sosiale, kulturelle, akademiske og økonomiske interesser.

ISU i Tromsø er nå på bena igjen etter å ha ligget død en stund. Vi organiserer sosiale aktiviteter og hjelper de utenlandske studentene med praktiske problemer, sier Eduardo Grimaldo fra Peru, visepresident ved ISU på UiTø.

Hver tirsdag er det International Tuesday på Driv, og 24. mars planlegger vi en internasjonal dag, forteller han og oppfordrer norske studenter til å vise interesse.

FRONT-FIGUR:
Anneli Drecker er en nøkkelperson i bestillingsverket *Global Tempera*.

Arkivfoto

Global reise

På Fokus Kino vil by:Larms bestillingsverk *Global Tempera* fremføres fredag kveld. En amerikansk legende, ei tromsøjente, en DJ, mongolsk strupesang og en arabisk luft er noen av ingrediensene.

Global Tempera fremstår som en smeltedigel og et musikalsk verksted for musikere fra forskjellige land og kulturer. Anneli Drecker er en av frontfigurene i dette prosjektet. Sammen med Nils Petter Molvær vil de fremføre et unikt stykke musikk som egenhendig er gjort for by:Larm.

Legende fra undergrunnen

Nils Petter Molvær har mottatt imponerende kritikker både her til lands og i utlandet for sine produksjoner, hvor hans banebrytende innføring av jazz og techno er høyst tilstedeværende. Bill Laswell er også en av musikerne som vil bidra til *Global Tempera* på Fokus. Laswell er en legende i nyere amerikansk musikk og betegnes som en av de fremste profilene fra undergrunns scenen i New York. Laswell har vært bassist for Peter Gabriel og Yoko Ono, blant andre.

Lutt og strupesang

I tillegg til Drecker, Molvær og Laswell vil tuniseren Dhafer Yousseff bidra med fremmede toner. Yousseff er selv komponist og utøver og trakterer oud, bedre kjent som en arabisk luft. Sainkho fra Tuva, det tidligere Sovjetunionen, har studert sjamanistiske vokaltredisjoner og mongolsk strupesang og vil kanskje gi publikum på Fokus en smaksprøve fra det mongolske steppelandskap. Sainkho har vakt internasjonal anerkjennelse for sin blanding av ur-toner og avant garde-musikk.

En musikalsk overraskelse

DJ Raymond Pellicer, perkusjonist Rune Arnesen og gitarist Eivind Aarseth vil også sammen med de nevnte artister gjøre sitt til at publikum under by:Larm og på Fokus fredag forhåpentligvis vil få oppleve en musikalsk reise utenom det vanlige. Og som et supplement til det hav av musikk som vil flyte utover Tromsøs mange scener førstkommende helg.

Tekst MORTEN ODDVIK

GRATIS

bringing til våre kunder i sentrum (mellom Sydspissen, Prestvannet Stud.hjem, Tromsdalen og UiTø)
÷ **15% rabatt** ved bestilling, (fri bringing ved minst 2 retter). Se menyen på:

www.cuisineorientale.com el. siste side i Lokal Veiviseren.

Det orientalske kjøkken, Sjøgata 25.
Tlf. 77 65 65 66

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

ONSDAG

21

TORSDAG

22

Konsert

Hermetikk spiller gratis på Driv klokka 20.00. Smakebiter fra det ufrivillige musikkliv.

Utstilling

I februar stiller søstrene Therese og Kjerstin Bakkevoll ut tegninger og oljemalerier i Teaterkafeen.

Teater

Hålogaland Teater presenterer *Den glade Pessimisten TO* med Sverre Kjeldsberg og Ragnar Olsen. På Kulturhuset, Teaterloftet. Kl. 20.00. Billetter kr. 90.

Seminar

Ny Generasjon arrangerer seminar. Andre av tre i det vitenskapelige seminaret *Livets opprinnelse – plan eller tilfeldighet*. Kveldens tema: *Evolusjon vs. Skapelse*. Kl. 17.00 på MH-fakultetet, Aud. 3.

Teater

Teater Fristelse har urpremiere på *Dyppfryst* basert på ei novelle av Roald Dahl. På Rådstua Teaterhus.

by:Larm torsdag 22. februar

Bransjetreffet kommer til Tromsø.

Driv i 1. etasje: Sister Sinister, El Caco, Brut Bugaloo, Preslex og Cloroform. **I 4. etasje:** Alog, The Wire Sound System, Kim Hiorthøy, Monopot og Geir Jenssen. Fra 21.00 og utover kvelden.

Mack-kjelleren: Herrelaus Hund, Keen, Minus Maja og Cadillac. Fra 21.00 og utover natta.

Sub Sirkus: Badger, Popium, American Suitcase, Doser-tanker og Hangface. Fra 21.00 og utover.

KAOS: Propeller People, Lame Ducks, Drunk og Farout Fishing. Fra 21.00 og utover natta.

Blå Rock: Nikkeby Lufthavn, Per Ivars Orkester, Los Plantronics og The Better Men Than You. Fra 22.00 og utover.

Strøket: Magnet, The Low Frequency In Stereo, Magnetic Tapes, Cinnamonoon og Ian Senior. Fra 22.00 og utover.

TVIBIT: Hip-hip/rap kveld: m/ URO, Risiko og Alien Breed

ONSDAG

28

TORSDAG

1

Film

Tromsø Filmklubb inviterer til visning av den svenske *Äppelkriget* av Tage Danielsson. Viser på Driv klokken 21.00.

TSI-idrett

Fekting på NFH fra 16.30 til 19.30.

Konsert

Gravkrok spiller slepen jazz på Driv klokka 21.00

Social

International Coffee Hour, at 11:30 to 13.00, VIP canteen, adm. Building, informal.

TSI-idrett

Judo for nybegynnere på ISL fra 19.30 til 20.00.

Seminar

Internasjonalt Seminar: *Kjønnslemlesting – en unødvendig tradisjon?* På Mack-kjelleren klokka 20.00.

TSI-idrett

Badminton på Kraft fra 14.00 til 16.00.

Seminar

Ny Generasjon arrangerer det siste seminaret i rekken av vitenskapelige foredrag under *Livets opprinnelse – plan eller tilfeldighet*. Dagens tema er *Bibelens skapesberetning – historie eller myte?* MH-fakultetet, klokka 17.00.

TV-sport

VM i Lahti. Herrestafetten kl. 14.00.

FREDAG

23

LØRDAG

24

SØNDAG

25

MANDAG

26

TIRSDAG

27

Konsert

Lunskonsert med Arctimus og Asbjørn Eidnes i Teaterkafeen mellom 11.30 og 12.00. Inngang kroner 35.

Teater

Teater Fristelse viser *Dypfryst* etter premieren i går. På Rådstua Teaterhus.

Lørdagsuniversitetet

Tema er tid. *Jeg går jo ikke. Jeg kommer jo.* Noen fortellinger om samisk tidsforståelse. Ved Ande Somby. Driv, 4. etg. kl. 13.00.

Film

Tromsø Filmklubb viser Mika Kaurismäkis første såkalte Hollywoodfilm, *I Los Angeles uten kart*. Viser på Verdens-teateret klokken 14.30.

Konsert

Jazzbrunch med Nord-Norsk Ungdomsstorband på Kulturhuset, i Teaterkafeen, kl. 14.00.

Utstilling

Torgeir Steinslands fotoutstilling *Hamarøy with Love* på Driv.

TSI-idrett

SURK har sin undervannsrugby på Alfheim. Starter opp 21.00 og varer til 23.00.

Utstilling

Teginger og oljemalerier av søstrene Therese og Kjerstin Bakkevoll med debututstilling. I Teaterkafeen.

TSI-idrett

Aikido på ISL fra 17.30 til 19.00 og 19.00 til 20.30.

Seminar

Kvinnforsk arrangerer seminaret *Sosiobiologi & feminisme – motsetning, samarbeid eller irrelevans?*. Ved Hanna Sandvik, stipendiat ved UiTø. Sted: Hiet, Hovedgården, UiTø. Kl. 14.15-16.00.

Dans

Dansekveld kl. 20.00 på Swingeriet (Storgata 104, 2. etasje ved Veita) i regi av Tromsø Swingklubb. Medlemmer kr. 20, ikke-medl. Kr. 30.

TSI-idrett

Spill fotball på Kraft fra 16.00 til 17.30.

by:Larm fredag 23. februar

Driv i 1. etasje: St. Thomas & The Magic Club, Lorenzo, 5:56, Cato Salsa Experience og Floora. **I 4. etasje:** Petre Urørt – Tennis, Spoonful og National Rapshow etterpå. Fra 21.00 og utover natta.

Fokus Kino: Global Tempøra. Kl. 20.00. Billetter 270/220.

Blå Rock: Furia, Silver, The Cumshots og Hellride. Fra 22.00 og utover natta.

Mack-kjelleren: Karen Joe Fields, Ronnie Jacobsen vs. Digitality, Crowtown, Little Andrew & The Blue Masters og Tore Brumm. Fra 22.00 og utover natta.

Sub Sirkus: Søndre, Vidar Vang, Jane Kelly, Bøy, og Tweeter-friendly Music. Fra 22.00 og utover natta.

KAOS: Reverend Lovejoy, Gorgeous, The Loch Ness Mouse og Pulp Vixen. Fra 22.30 og utover natta.

Yaz`n: Kangroo`s Norske Hus starter opp kl. 23.00.

Tvibit: Lame Ducks, Farout Fishing, Turdus Musicus og Preslex. Fra 20.00 og utover.

by:Larm lørdag 24. februar

Driv i 1. etasje: The Beatbandits, Madcap Laughs, Englebarn, Peel og D`lay. Fra 21.00 og utover. **I 4. etasje:** X:machina, Magica, Icon of Coil, Zyklon og Einherjer. Fra 21.30 og utover kvelden.

Strøket: Olle Abstract pres. Superreal fra 21.00 til 03.00.

Lille Kulturhuset: Etnisk Musikkafé med Les Yeux Noirs på Starter kl. 21.30 og billetten koster 80.

Sub Sirkus: Delaware, Vaiping, Julia Spacehead, Ram-Zet og Turdus Musicus. Starter kl. 22.00 og varer utover kvelden.

Blå Rock: The Nihilists, Thulsa Doom, Pawnshop og We. Fra 22.00 og utover.

Mack-kjelleren: Sigrud Brennhaug Band, Peter Chrystalief, I Hammer, Gus Panser og Trond Nedberg. Fra 22.00.

KAOS: Orango, TH3 3Lvv15 CHANN3L, Tugboat og Diversion Blue. Fra 22.30.

Yaz`n: Kangroo`s Norske Hus. Starter 23.00 og varer til svarte natta.

Dans

Salsakurs med Freddy Molina klokka 18.00 på Driv.

FREDAG

2

LØRDAG

3

SØNDAG

4

MANDAG

5

TIRSDAG

6

Konsert

Dj Artic Voice spiller plater fra 18.00 på Driv. Gratis.

TSI-idrett

Boksing på NFH fra 18.00 til 20.00.

Konsert

Sidsel Endresen Undertow har konsert på Kulturhuset, på Lillescenen. Kl. 21.00 og billetten koster kroner 150/100.

TV-sport

VM i Lahti. Kvinnestafetten kl. 14.00.

Uteliv

Høy Pultz på Driv fra 22.00.

TSI-idrett

Surk spiller unervannsrugby på Alfheim fra 15.30 til 17.30.

Film

Tromsø Filmklubb viser den amerikanske fengselsfilmen *Slam* av Marc Levin på Verdensteateret klokka 14.30.

Utstilling

I februar stiller søstrene Therese og Kjerstin Bakkevoll ut tegninger og oljemalerier i Teaterkafeen.

Museum

Verdens nordligste akvarium, Polaria, kan by på arktiske opplevelser for store og små. Ivo Caprinos film om Svalbard gir også publikum en flott arktisk opplevelse.

Utstilling

Fra 9. februar stiller Nicolay Marozov ut sine fargerike akvareller på G. Marozov har vært ansatt som kunstner i Stillehavsflåten og forskjellige offentlige institusjoner siden 1950, og er representert i gallerier og samlinger over hele verden.

TV-sport

Den store manndomsprøven. Femmila i VM i Lahti kl. 12.00.

Dans

Swingkurs 6-steg nybegynner på Swingeriet (ved Veita) kl. 20.15 – 22.15. Fire mandager fremover skal det svinges.

TSI-idrett

Volleyball spilles på Kraft fra 20.30 til 22.00.

TSI-idrett

Basket på Kraft fra 20.00 til 22.00.

Dans

Dansekveld kl. 20.00 på Swingeriet (Storgata 104, 2. etasje ved Veita) i regi av Tromsø Swingklubb. Medlemmer kr. 20, ikke-medl. Kr. 30.

TSI-idrett

Bueskyting på Kraft fra 20.00 til 22.00.

Dans

Salsakurs med Freddy Molina klokka 18.00 på Driv.

Seminar

Kvinnforsk arrangerer seminar i feministisk teori. Tema uavklart. Oppstart kl. 14.15 i Hiet, Hovedgården, UiTø.

Eit lår betre

TO INDRE:
Geir Eidsmo Hansen har tatt med seg dottera si på den stålblanke isen.

Blir du mjuk i skeiseskjæret av Bart og Rintje? Eller Hjallis? I Tromsdalen kan du i det minste drøyme deg til ein duell med ein av dei.

Kvar lørdag og søndag svinsar hundar og barnevogner på flatt, solidisert H₂O på Tromsdalen Kunstisbane. Pluss eit lass med all slags balanserande, rutinerande, prøvande og ikkje minst smilande tobeinsvesen halsande gjennom svingen.

For dei tjukke og dei smale

– Her er det mykje rart å sjå, dei litt sånn proffe er innerst på banen, fortel Geir Eidsmo Hansen medan han balanserer dottera si på stål før ho og hjelmen forsvinn bak svingen. Fedre og mødre i barnehagedressar stolprar seg forbi. Ein nostalgikar prøver seg på gamle spark på indre bane. Ein einsleg dalmatinar spinn i isen. Vi snur oss. Ingen Cruella De Ville i sikte. Puh. Det er trygt på Tromsdalen Kunstisbane.

Hjartelege hjarter

Thermos-faktoren er høg i varmestova. Yppige vafler ynskjer deg velkomen. Og varm saft og fem-kroners-kaffi gjer godt for kalde vinterrosar i andletet.

– Det er rekordsesong i år, fortel skeisutleigar Geir Finn Kvalheim, på grunn

SKARPT: Skeisutleigar Geir Finn Kvalheim er ein glad mann om vinteren.

av snøen, eller mangel på snø, rettare sagt.

– Klart er det mange familiar som er på helgetur, men og ein del hei-no-er-vi-ein-gjeng-som-ikkje-har-gått-på-skeiser-på-25-år – folk. Det er artig, smiler

Kvalheim med oppstapla skinande skeiser bak ryggen.

Tekst KRISTIN DANIELSEN
Foto JON TERJE EITERÅ

Energivampyren

Bussen kunne ha vært en livets metafor.

En reise med bussen kunne ha vært en reise på livets landevei, en møteplass for mennesker hvis skjebner er flettet inn i hverandre. I stedet er bussen en metafor for døden. I Danmark sier de "den lille død", og henspiller på klimakset i en vellystig sang for to. Her i Norge kan vi, mindre muntert, trygt kalle en busstur for "den lille død". For bussen er dødskjedelig.

Du har reist med bussen tusen ganger før, men prøv nå for en gangs skyld å tenke over hva som skjer. Hilser du på bussjåføren idet du stiger på? Et aldri så lite hei-jegser-faktisk-at-du-er-her nikk? Neppes. Og skulle du, i et anfall av ubetenksom eufori, faktisk... krent, hilse på medpassasjerene dine, kan du være brennsikker på at blikk slås ned, som når noen ler i et gravfølge.

Side-

blikk

Som en kostnadseffektiv forsikring mot all mulighet for menneskelig kontakt, er det installert en ekkel, liten padde av en kortleser ved inngangen, som mekanisk sluker og spytt ut kundekortet ditt. Det hender at den får kortet i vrangstrupen og utstøter sin krenkende alarm. Da blir det stille som i graven. Da mørkner alle himmelens skyer, og blikkene til en busslast av travle passasjer lyner mot kortets ulykksalige eier. Han er et vandrende brudd på spillereglene med sin utålelige treghet, et sandkorn i maskineriet, en kjepp i bussens hjul.

Slike rystelser er sjeldne, vanligvis går alt som det skal. Og det er det verste. For det er når alt er rett at alt er galt. Når bussen svinger dovent inn til busstoppene til rett tid, og ingen sier noe, og ingenting skjer, og vi alle stirrer ut vinduet med livstomme, blasse øyne. Og bussjåføren, vår tids Gamle-Eirik, loser oss over en milevid elv av mekanisert, monoton kjedsommelighet.

Tekst ERLAND PAASCHE